

"PROLETAREC"
je delavski list
za
misleče čitatelje.

PROLETAREC

OFFICIAL ORGAN JUGOSLAV FEDERATION, S. P.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

Drugi najstarejši
jugoslovanski
socialistični list.

NO.—ŠT. 1175.

Entered as second-class matter December 6, 1907, at the post office at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

CHICAGO, ILL.

20. MARCA (MARCH 20.), 1930

Published weekly at
3630 W. 26th St.

LETO—VOL. XXV.

KATOLIŠKA CERKEV V SLUŽBI FAŠIZMA

VPLIV PAPEŽEVE KLERIKALNE POLITIKE V NEMČIJI IN AVSTRIJI

Schoberjevi obiski v Rimu in Berlinu ter njihov pomen

V Nemčiji in Avstriji se je v teku prošlih par let zelo pojačalo fašistično gibanje, ki ima protežijo klerikalnih strank in katoliške cerkve vobče. V Nemčiji fašisti odprto delujejo za strmoglavljenje republike in za uvedbo fašistične diktature. Komunistično gibanje v Nemčiji s svojo taktiko marljivo skrbi, da fašističnemu ognju ne zmanjka goriva, dasi nima namena pomagati fašizmu v vlado. Nemški nacionalisti in kapitalisti se bi radi povrnil v kajzerjeve čase, toda povračanje je nemogoče. Ako to ni izvedljivo, bi se radi rešili poniževalnih določb Versaillske pogodbe, plačevanja vojne odškodnine in pred vsem socialne zakonodaje, ki so jo izvajali socialisti.

Pogosti izgrede v Nemčiji.

Demonstracije v Nemčiji, ki jih vzpizarjajo fašisti in komunisti, se zelo pogosto dogajajo. Če jih prirede komunisti, se organizirajo fašisti za protidemonstracije, ali obratno. Policijske posrednje, nacionalisti in komunisti pa se vežbajo za "končno akcijo".

Večina delavstva v Nemčiji je v social-demokratski stranki. Ta ima najjačje organizacije, poseduje izborni časopisje, stotine dvoran, gledališč, zadrug itd. Delavstvo, ki verjame v demokracijo, ki si hoče ohraniti civilne svobodščine, za katere se je borilo toliko let, je pripravljeno nastopiti proti sovražnikom republike tudi s silo. V ta namen je organizirano v močni državni brambi, katere glavna naloga je braniti nemško republiko proti fašistom, reakciji ali komurkoli, ki bi ji ogrožal obstanek.

Fašistične gonje v Avstriji.

Večkrat lansko leto so vznemirjale svet vesti o pripravah za fašistično okupacijo Dunaja. Oborožene fašistične čete so se parkrat res zbrale, in obstajala je resnična nevarnost za začetek civilne vojne—kajti socialistično delavstvo je bilo pripravljeno z vsemi sredstvi odbijati fašistične napade.

Katoliška cerkev v Avstriji je bila pred vojno habsburska cerkev—cerkev vlade in stebel nazadnjaštva. Po vojni je bila njena moč zrušena zaeno s habsbursko monarhijo. Toda že pred vojno si je gradila za vsak slučaj zaslombo v takozvani krščansko socialni stranki, in okrog te se je koncentrirala po vojni. Na svoji strani ima večino kmetov, kapitaliste, šoviniste itd. S klerikalci so se združile vse nazadnjaške struje za boj proti socialni demokraciji, katera je pokazala s svojo administracijo Dunaja brezprimerne uspehe in postala nevarna kapitalistično-klerikalni nadvladi v Avstriji.

Pogodba z Mussolinijem.

Avstrijski kancelar Johan Schober je bil nedavno v Rimu, kjer je sklenil pogodbo s fašistično vlado, in ob tej priliki je konferiral tudi z zastopniki svete stolice. Pozneje je bil v Berlinu v svrhu dogovora med Nemčijo in Avstrijo, in ob tej priliki je baje vplival na konservativne nemške politike, da bi postali prijaznejši Mussoliniju.

Od kar sta papež in Mussolini "rešila" takozvano vatičansko vprašanje, porablja papež svoj vpliv toliko bolj za podpiranje reakcionarnih stremeljenj v vseh deželah sveta. V Avstriji in Nemčiji je vernikom posebno zabilil, da ni v skladu s cerkvenimi nauki, ako se nagibajo k socialni demokraciji. Se celo naziv "krščanski socialisti" jim je zabilil. Svetovni kapitalizem ima v vatikanu še vedno zvestega zaveznika. Opreznost napram njemu od strani delavstva je upravičena.

Ali ameriški dijaki pijejo?

To je za nekatere važno vprašanje. "Ni je treznejše mladine od ameriške", trdijo nekateri. "Nikjer na svetu ne pijejo dijaki toliko kakor tukaj", prisegajo drugi. Eno glasovanje, uvedeno v Yale univerzi, izkazuje, da uživa 71 odstotkov dijakov alkoholne pijače.

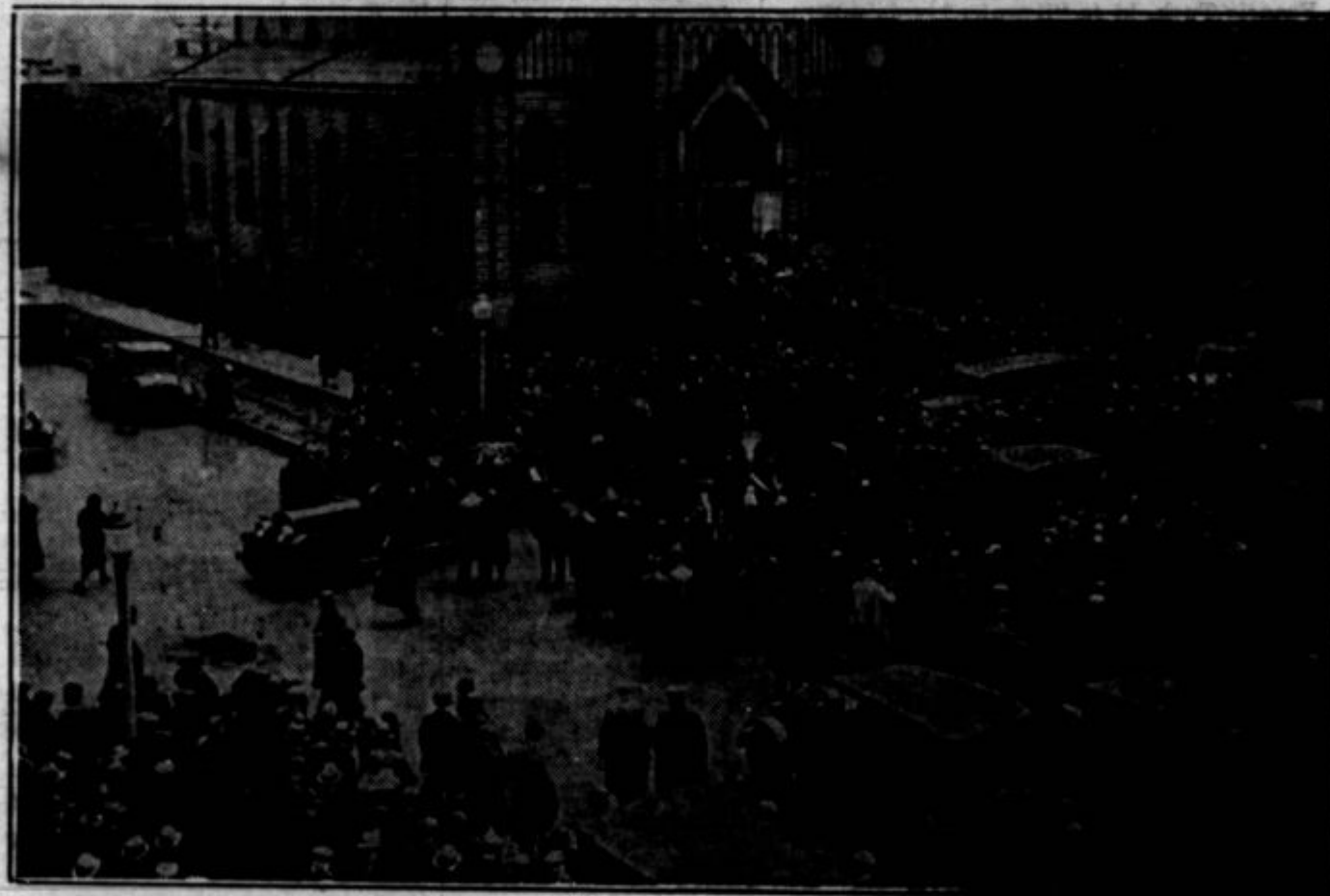
Obisk krivoverskega kralja pri sv. očetu

V katoliških šolah uče katehetje otroke, da so vse vere nepravne razen katoliške, ki je edino zveličavna. Čimbolj je dežela zaostala, kakor npr. Rove na Slovenskem, Poljska z Galicijo, Rumunija, Mehiko itd., toliko bolj so ljudje prepričani, da gre vsakdo, ki ni

ALI STE PREJELI OPOMIN,

da vam je naročnina na "Proletarca" potekla? Obnovite jo čimprej, da si zasigurate redno prejemanje lista.

Pogrebi čikaških "gangsterjev"

Dne 8. marca so konkurenti zavratno ubili prominentnega čikaškega voditelja "gazgejev" John Oberto ter njegovega soferja Sam Malego. Na prvi sliki je množica, ki čaka pogreba Oberte. Petnajst tisoč dolarjev je stala njegova rakev. Trije katoliški duhovniki so izvrševali verske ceremonije. Na drugi sliki je pogreb Obertovega soferja Malego, ki je bil istotako pokopan z velikimi cerkvenimi slovesnostmi. Skoro vsi vplivni gangsterji, ki bogate z butlegarstvom na debelo, z bordeli in igralnicami ter z velikimi ropi, so "verni" ljudje, največ katoliške veroizpovedi. V podporo cerkvi izdajo mnogo tisočakov. Časopisje piše o voditeljih teh "kršilev zakonov" zelo mnogo, vsled česar se neumno ljudstvo zanje jako zanima.

Poročila v ruskih listih o napredovanju ameriških komunistov

Moskovski in drugi listi so nedavno poročali, da od kar ima komunistična stranka v Zed. državah kampanjo za povečanje članstva, ki traja od decembra lanskega leta, je dobila že sto tisoč članov. V resnici jih ne šteje niti deset tisoč.

V Chicagu je po zatrdilih istih virov demonstriralo 24. feb. dvajset tisoč komunistov, v New Yorku pa 70.000. Ni znano, ali v Rusiji tem številkam v resnici verjamejo, ali pa jih publicirajo le radi propagande.

ČEMU MILIJARDE ZA UBIJANJE.

Vse države skupaj potrošijo za "obrambo" in pripravljanje na "obrambo" okrog pet milijard dolarjev na leto. Ogromna vsota, ki znači, da gre več kot polovico vseh dohodkov, ki jih imajo države, za militarizem. Ali ni tak sistem blaznost?

KONVENCIJA V SPRINGFIELDU ZA REORGANIZACIJO U. M. W. OF A.

Howat izvoljen za predsednika, John H. Walker za tajnika-blagajnika, in Adolph Germer za podpredsednika reorganizirane unije premogarjev

Konvenција proti Lewisove struje U. M. W. v Springfieldu je bila zaključena v soboto 15. marca. Zborovala je šest dni. Spremljana je bila z velikimi notranjimi nesoglasji, toda bila je vseskozi enotna v mišljenju in ciljih, da je za reorganizacijo unije premogarjev absolutno potrebna ločitev od Lewisa in njegovih pajdašev, ki so zborovali isti čas v Indianapolisu. Tisoč delegatov je bilo na konvenciji "regularne" unije pod Lewisovim vodstvom, in čudno—tudi velik konvenčni fond je imel Lewis na razpolago, dasi imajo ostanki njegove unije majhne dohodke.

Kako je "Am. Slovenec" rešil svoj radio program

Predrznost slovenskih klerikalcev, ki izrabljajo vse, kar se jim vjame, v svojo reklamo.

Klerikalni "Am. Slovenec" je priredil nedavno na neki mali radio postaji v Ciceru štiri koncertne-reklamne programe za oglašanje svoje publikacije. Nekaj pevskih točk je bilo dobrih, a aranžma v celoti je bila skoz in skoz abecedarska. Po teh vajah je uprava "Am. Sl." sklenila najeti eno večjo radio postajo in se v ta namen obrnila na WCFL, ki jo lastuje Čikaška delavska federacija. Sporazum so dosegli in šlo je vse gladko, dokler se ni začelo ravnateljstvo postaje zanimati za list slovenskih frančiškanov. Je li unijski? Ne? Ne bo nič! V sredo 12. marca je "Am. Sl." še oznanjal, da priredi slovensko uro na postaji WCFL, naslednji dan pa je sporočil, "da je vsled nakupljenega dela, ki ga ima z zaključevanjem kampanje, oddal aranžiranje radio programov slovenski radio družbi." Ta se je ustanovila preko noči, da je rešila neunijski dnevnik blažje. Kakor smo informirani, jim je postaja čikaških unij naročila, da se po njihovem radiju ne sme oglašati neunijskega "Am. Sl.", četudi jim je Mr. Jerič zagotavljal, da kmalu postane unijski. . . . Nadalje so zahtevali, da dobi nova kompanija pravico oddati svoj program le, če dobi podporo slovenskih listov. Poslan je bil okrog Mr. James J. Chernich in bil v uradu vseh slovenskih listov v Chicagu, potem pa sporočil, da so vsi obljubili podporo.

Program je bil oddan 15. marca ob določeni uri, kakor ga je aranžiral "Am. Slovenec". Koncertni spored je predvajal največ R. Banovec, frančiškan B. Ambrožič pa je bil anoncer, ki je "mimogrede" tudi poročal, koliko je poslal kdo naročnikov "Am. Slovencu" v sedanjih kampanji. Govoril je slovensko.

Predrznost ljudi okrog glasila kuvertic je brezmejna. Ne še tako dolgo nazaj so odklonili plačan oglas neke unije v Chicagu, ker se niso hoteli zameriti kompanijam. Od teh so namreč dobili precej stotakov za šolo, za sentšefanske bazarje pa jim prispevajo vsako leto v blagu, deloma v gotovini. Postaji WCFL je priporočati več opreznosti v interesu organiziranega delavstva.

ALI ŽE
sodelujete,
da bo
prvomajska
številka,
ki izide k
petindvajsetletnici
"PROLETARCA",
uspešno
podvzeto?

POVRAČANJE DAVKA TRUSTOM

33 milijonov povrnjeno eni sami kompaniji

Ali so pomote za milijone dolarjev mogoče? Niso! V zveznem senatu to dobro vedo. Finančni departament zvezne vlade, kateremu načeljuje Andrew Mellon, je povrnil velikim kompanijam sto milijonov dolarjev "preveč plačanega davka". Največjo posamično vsoto je dobil jeklarski trust—namreč triinideset milijonov dolarjev. Veliko poslancev je tako počel obsojalo, toda milijoni ostanejo v privatni blagajni jeklarskih magnatov, in ostali povrnjeni "preveč" plačani milijoni so tudi že varno spravljene.

Brezposelnost je v deželi, in če bi bila Hooverjeva administracija res za ljudsko prosperiteto, naj si bi vsaj prizadevala začeti s kakimi javnimi deli v velikem obsegu. Namesto, da je par sto milijonov dolarjev vrnila trustjanom, naj bi z njimi rajše pomagala brezposelnim—ne, da bi jih jim "podarila", nego podvzela naj bi potrebna javna dela ter jim dala zaslužek.

Zakon za osemurnik v Argentini.

Avgusta 1929 je bila v Argentini sprejeta predloga za prisilen osemurni delavnik. Delodajalci so se zelo pritoževali, toda zakon ni stopil takoj v veljavo in so čez nekaj tednov nanj pozabili. Marca t. l. pa so odkrili, da s tem mesečnem glasom določb stopi avtomatično v veljavo in delodajalci so se začeli zvijati, da uveljavljenje te postavke onemogočijo. V Argentini je tisoče brezposelnih—delavcev torej ne primanjkuje.

Žene v Angliji zahtevajo enakopravnost tudi v kaznih

Dr. Methven, ravnatelj jetnišnice v Maidstonu v Angliji, je nedavno priporočal zakonodaji, da naj ženske oprosti smrtno kazni. Angleške feministke so protestirale proti navetu, ker hočejo enakost z moškimi ne samo v pravicah, nego tudi v kaznih, kakor se je izrazila ena njihovih voditeljic. "Me smo načelno proti smrtni kazni, toda dokler bo v veljavi, naj velja za moške in ženske."

14.000 DIJAKOV NA ILLINOISKI UNIVERZI.

Na illinoiski univerzi v Urbani, Ill., in v njenih fakultetah v Chicagu je v tem semestru vpisanih 14.594 dijakov. Med temi je 4.252 žensk.

NAŠI SOTRUDNIKI.

Pazite na poročila o prijavljenih sotrudnikih jubilejnemajške številke "Proletarca", ki bodo objavljena v kratkem.

Glasovi iz našega Gibanja

ZAPISNIK SEJE EKSEKUTIVE J.S.Z. dne 7. marca 1930

Navzoči Fr. Alesh, F. Godina, F. A. Vider Fr. Zaitz, F. S. Tauchar, D. J. Lotrich, Blaž Novak, John Olip, Andrew Miško, tajnik Chas. Pogorelec, Mary Udovich, Angeline Tich in John Rak.

Predseduje Godina.
Zapisnik prejšnje seje sprejet kot čitan.

Dopisi o zadevah, tikajoči se naših klubov in stranke, sprejeti na znanje.

Poročilo tajnika. Na podlagi prodanih znamk je štela JSZ. koncem februarja 764 članov in članic. V procesu reorganizacije je klub v Avell, Pa.

Finance. Upravni fond JSZ. je dne 31. dec. 1929 znašal \$334.68, konvencij \$1,354.06, skupaj \$1,688.74. Obveznosti so tedaj znašale \$263.62, ki so sedaj že poravnane.

Literatura. Angleške literature smo naročili od stranke za \$60.00, ki smo jo poslali angleško poslujočim društvom, katera so bila v preteklem letu vključena v Izobraževalni akciji JSZ. Dalje je bilo nekaj poslanih angleško poslujočim društvom v Girardu in Barbertonu, O., po navodilu konference št. 2, katera je v ta namen poslala \$50. Ostala literatura je bila poslana tajniku konference št. 2 JSZ. s Zorkotu, da jo razdeli med članstvo mladinskih društev v Clevelandu.

Referendum o sedežu zbora. Rezultat glasovanja v klubih o sedežu prihodnjega zbora je dosedaj sledeči: Detroit 236 glasov; Chicago 47 in Waukegan 9 glasov. Poročila o glasovanju je poslalo do tega datuma 16 klubov. od 20 klubov pa ga še pričakujemo. Izgleda, da bo poročila ostala podobna tej kot je tu navedena, tako da se lahko z gotovostjo računa, da je dobil večino Detroit.

Podrobno poročilo o financah, ki so omenjene v uvodu, poda nadzorni odbor.

Poročilo tajnika sprejeto na znanje.

Nadzorni odbor omenja, da bo imel poročilo v podrobnostih pripravljeno za prihodnjo sejo.

Poročila odsekov. Za prosvetni odsek poroča tajnik Pogorelec o Izobraževalni akciji sledeče: V tem letu so se Izobraževalni akciji pridružile sledeče organizacije: društva SNPJ.: št. 362, Carlinville, Ill.; št. 110, Chisholm, Minn.; št. 300, Braddock, Pa.; št. 588, Windsor, Ontario, Kanada; št. 257, West Park, O.; št. 237, Conneaut, O.; št. 72, Radley, Kans.; št. 363, Galloway, V. Va.; št. 176, Piney Fork, O.

Društva SSPZ.: št. 14 Yale, Kans.; št. 18, Girard, O.; št. 211, Gowanda, N. Y.; št. 119, Bridgeport, O.

Društvo 154 JSKJ., Herminie, Pa. Izobraževalno društvo "Vihar", Krain, Pa.

Čitalnica Slovenskega delavskega doma, Collinwood, O.

Klubi JSZ.: št. 180, West Allis, Wis.; št. 235, Sheboygan, Wis.

Članske prispevke Izobraževalni akciji je do danes plačalo 52 podpornih društev, 6 kulturnih in 8 klubov JSZ. Naznanila o pristopu še vedno prihajajo.

Delo Izobraževalne akcije. V preteklih dveh mesecih je ta ustanova o-

skrbela igre, deloma igre in vloge, ali pa na drug način sodelovala pri priredbah kulturnega značaja s sledečimi organizacijami: druš. št. 600 SNPJ., Johnstown, Pa.; druš. št. 21, SNPJ., Pueblo, Colo.; klub št. 5, Conemaugh, Pa.; klub št. 115, Detroit, Mich.; klub št. 1, Chicago, Ill.; druš. št. 104 SNPJ., West Allis, Wis.; pevski zbor "Zvon" Forest City, Pa.; druš. št. 325 SNPJ., Gowanda, N. Y.; klub "Slovenija", San Francisco, Cal. Fr. Tamietu v Milwaukee so bile poslane igre in vloge za milwaukeeke organizacije, ktere so v tej ustanovi.

Poročilo se sprejme na znanje.

Zaitz poroča, da je nalogo, ki mu jo je dala prošla seja izvršil. Bil je na seji društva "Sosedje" SNPJ. v Cicero, da pojasni delo izobraževalne akcije.

Sledi razprava o zadevah, ki se nanašajo na spore v Clevelandu, o akciji za gradnjo doma v Milwaukeeju in drugem. O vsem tem se bo razpravljalo na bodočem zboru, ko poda poročevalec o domovih svoj referat.

Sledi razprava pod točko razno, tikajoča se forme JSZ., njenega urada in bodočega zbora, ki se je udeležijo vsi člani.

Sključeno, da naj tajnik skliče izredno sejo, kadar bo imel odgovore od onih, ki so povabljeni, da prevzamejo referate na zboru. Zaključek seje.

Iz San Francisca, Calif.

Ceni se, da je število brezposelnih v San Francisca nad 50,000. V sosednjih mestih jih je istotako mnogo brez dela, posebno v železni industriji in "bay-products" delavnicah. Upanje je, da jih na pomlad precej zaposle zunanja dela, toda popolne pomoči zoper brezposelnost v tem sistemu ni pričakovati.

Da je vprašanje brezposelnosti postalo kritično, so začeli priznavati tudi ekonomski in člankarji kapitalističnih listov. Komunisti so 6. marca priredili demonstracije brezposelnih, o katerih so listi mnogo pisali.

V enih mestih so izpadle popolnoma mirno, med temi tudi v San Francisca. V enih je prišlo do izgrede, čemur je bila največ kriva policija, ki je preganjala demonstrante vsled "rdečarskih zarot". Številni demonstrantov, če sodimo po znamenjevanju števila v tukajšnjih listih glede na demonstracije v tem mestu, je bilo veliko večje kot pa so trdile vesti.

Množica pred mestno hišo v San Francisca je štela po mojem računu od 30 do 40 tisoč ljudi. Associated Press poroča, da jih je bilo le okrog 10,000. Demonstracija je bila mirna. Zaslugo za to ima naš "izpremenljiv" župan, ki je ukazal policiji, da naj demonstrante protektira, pred mestno hišo pa je dal zgraditi govorniški oder, s katerega je govoril komunistični vodja Wm. Simons, ki je ožigal sedanji sistem administracije in jo obdolžil krivde za brezposelnost. Priznam, da je kriv sistem in z njim administracija ki ga zastopa. Preuredba svetovne ekonomije pa je mednarodno vprašanje, ki ga more delavstvo rešiti uspešno samo, če bo delalo razumno, mislilo razumno in glasovalo razumno. Se-

dal, ko so delavci brez dela, demonstrirajo — tisoče in tisoče jih gre v komunistične manifestacije — ne za preuredbo svetovnega ekonomskega sistema, nego zato, da zahtevajo — delo. Koliko teh delavcev je novembra 1928 glasovalo za komuniste ali socialiste? Prav majhen odstotek, posebno še za prve. Ko hitro imajo delo, pa preneha njihovo obsojanje in radikalizem.

Simons je napadal tudi socialiste in jih imenoval izdajalce delavstva.

Župan James Ralph Jr. je v svojem govoru obljubil brezposelnim vsa mogoča pomoč. Ne sme se pa pozabiti, da je naš "spremenljiv" župan mojster v obljubovanju. Oboje — njegov govor in komunistična prirediteljska manifestacija, je imelo politično ozadje. Komunisti se na ta način razglasajo v tisku, župan pa bo morda kandidat za governerski stolec in bo lahko dejal, da se je izkazal za "delavskega prijatelja".

Jugoslovanska naselbina je aktivna po svoje. Nedavno je bil tu na obisku jugoslovanski poslanik Leonid Pitamic. Tukajšnji sledbeniki sedanjega režima so pokazali zvrhano mero lojalnosti svoji "stari domovini", ki se je izražala v klečeplazenju po starokrajških - avstrijsko - habsburških načinih. "Kranjci" so zmagali in privedli v počast poslaniku veličasten sprejemni banket v Slovenskem naprednem domu. Kakor se je izrazil neki član pripravljalnega odbora, so bili povabljeni le izbrani gostje. Banket je bil uspešno aranžiran, in tudi kuharice so bile pohvaljene od samega slavjenca. Domači pevski talent je nastopil s slovensko pesmijo in naredil na poslanika in goste dober vtis.

Umevno je, da se na takih prireditvah veliko pozdravlja in nazdravlja. Tu so govori trajali tri ure. Ti cele ure so poslušali ljudje. Če ni to mučenje, zabava gotovo ni. Med odličnejšimi govorniki je bil tukajšnji župnik Francis Turk, ki je "Kranjce" v svoji pridrigi pošteno pohvalil, češ, zakaj ne hodite k službi božji? Dajal jim je za vzgled poslanika. Tako visoko službo ima, kraljev zastopnik je pa ga ni sram iti v cerkev. Tudi naš blagajnik je govoril in se pohvalil da je že veliko denarja "prehendiral". Je pametno, da se človek sam pohvali, ako ga drugi nečejo. Poslanik je pohvalil kuharice, Slovence in njihovo priidnost, nekdo, ki ima poleg svojega imena tudi M. D., je pa v govoru dejal, da so "Kranjci very little branch". Ne vem, kaj mu je dalo povod za to. Kdor opazuje take prireditve in Jugoslovane, lahko brez težav uganem, da bo zelo še dolgo, predno bomo en narod, vsaj kar se tukajšnjih Slovencev, Hrvatov in Srbov tiče.

Govorov ne bom opisaval, ker bi vzel predolgo, in ker bi jih urednik ne priobčil. Nekdo je rekel, da bi tu ena "speech making" šola dobro uspevala.

Opazovalec.

Predavanje Esther Friedmanove

Chicago, Ill. — V sredo 12. marca je imela v klubu št. 1 zanimivo predavanje sodruginja Esther Friedman o angleški delavski stranki in o delu socialistične administracije na Dunaju. V dvorani je bilo okrog 50 oseb. Po prihodnji seji dne 28. marca bo govoril sodrug A. Garden o bojih v U. M. W. — P. O.

NORMAN THOMAS V DETROITU

Detroit, Mich. — V cerkvah vseh ver širijo kampanjo proti brzožnemu delovanju sovjetske vlade, ki preganja duhovnike, zapira božje hrame itd. Iz časopisnih poročil pa vidimo, da duhovniki niso preganjani radi vere, pač pa prijemlje roka zakon tiste, ki se pregreše zoper postavne, torej radi rušenja proti sedanji vladi v Rusiji.

Na 12 Mile Rd. v Detroitu je katoliška cerkev, znana pod imenom Little Flower Church. Njen duhovnik Chas. Conkin navdušeno pridiga proti Rusiji tudi po radio postaji WJR. V teh govorih napada tudi socialiste, posebno se je ob eni taki priliki lotil Normana Thomasa in Morris Hillquita.

Med tem je prišel v Detroit sodrug Norman Thomas, ki je na govorniški tiri za socialistično stranko in druge delavske napredne organizacije, da nastopi na aranžiranem shodu. Od enega angleškega kluba je šel neki član k duhovniku Coughlinu in ga obvestil, da je dospel v to mesto Norman Thomas. "Ali ste pripravljeni debatirati z njim po radiju, če vztrajate pri svojih trditvah?" ga je vprašal sodrug, toda duhovnik ni imel poguma in je izjavil, da ne bo debatiral z nikomur. Ali še vztrajate pri napadih na Thomasa in druge socialiste, in ali mislite še vztrajati pri napadih na socialistično stranko? Duhovnik je pritrdil, da se bo proti nji

To in ono

Milwaukee, Wis. — V ameriških žitnih skladiščih se nahaja 155 milijonov bušlov pšenice. Julija meseca bo ta zaloga znašala že 250 milijonov bušlov. Lastniki teh ogromnih zalog, oziroma, ameriška vlada, ne morejo najti trga za to žito. — Tako so poročali dne 13. marca Hearstovi časopisi.

Milwaukee Sentinel je poročal o tem v Brisbanovi koloni "Today". Nad njo pa se je nahajala slika delavske družine, katero so našli v strašni bedi — oče je bil že več mesecev brez dela. Koliko ljudi je primerjalo ti dve novici?

Dasi je med nami (med Slovenci v Milwaukee) delavsko vprašanje že rešeno, kakor sem poročal zadnjič, naj navedem še sledeče novice: Wagner Mnfg. Co. je znižala cene za delo od komada za povprečno 40 odstotkov, Badger Metter Co. pa od 35 do 45 odstotkov. V oddelku za električno varjenje pri veliki A. O. Smith Co. so sedaj pričeli obratovati novi stroji, o katerih sem tudi že poročal. Podrobnosti: Osem delavcev je varilo poprej ego jekleno cev (za oljne napeljave) povprečno 1 uro, en stroj pa zvari eno cev v eni minuti, torej šestdeset cevi vsako uro. Vsak stroj je vzel 29. delavcem delo ...

Župan sodrug Hoan je vprašal odbor brezposelnih, katere so komunisti organizirali za demonstracijo brezposelnih: "Koliko izmed vas je glasovalo za Hooverja in Smitha?"

Sodisce je sedaj obsodilo večje število demonstrantov od 1 do 3 mesece ječe in s tem v svoji gluposti pomagalo komunistom kateri potrebujejo na vsak način mučenike.

Da pokažemo, da se nismo ničesar naučili in da smo pozabili še to, kar smo mislili, da smo se naučili, da pokažemo, da nas batine, katere smo prejмали tukaj in v starem kraju niso iztrezile smo priredili novemu "gospodu" župniku veličasten banket. Tri sto Cankarjevih hlapev in dekel se je krivilo na banketu, nekateri pa so peli tudi psalme.

Napredovali smo in mnogo vina je steklo po grih. Pa smo rešili napredek in narod. Sedaj imamo zavest, da imamo "fejst gaspuda". Po sebnostno častno ulogo je igralo društvo Napredna Slovenka št. 6 J. P. Z. S. Seveda, hvalečnost naš veže —

Ker smo za napredek, smo prebrčili, da bi društvo Sloga št. 1 J. P. Z. S. naročilo 400 izvodov majniške izdaje "Proletarca", obenem pa dosegli, da se je sprejelo v to društvo župnika. Ker "Proletarec" ne piše za "napredek naše Sloge", so ga nekateri, ki so za "napredek" klikašev, obsojali. "Proletarec" je torej zgrešil svoj poklic, ker ni posvetil vse pažnje našemu "napredku".

Jezuitska taktika, to je naš napredek. Predvsem se zaneti v društvo prepri, potem se izpodkopava članstvu zaupanje v glavni odbor, nato se sprejme fajmoštra v društvo in zahteva, da glavni odbor resignira, zatem pa pride — očenaš pred sejo. E prijatelji še bodo morale padati kapitalistične batine po trdih buticah, predno se kaj naučimo.

Pri pobijanju Proletarca ni nihče

omenil sedanjega glasila, ki ni priobčilo niti enega članka v prid naše zveze v teku zadnjega leta niti ene besede v prid delavstva ali razrednega boja, toda dovolj neslanih komentarjev, skuhanih v kuhinji svete trojice.

Kakor hitro se član opozicije poslužil glasila, mora prebavljati ne-logične komentarje, laži, priobčene od klike pa se blagoslovi s pristnim jezuitskim žegnomo.

X. V., kateremu se ima društvo Sloga št. 1 zahvaliti za uničujoči prepri ki razjeda temelj naši zvezi, je napadel "Proletarca", češ, da je priobčil "napade" na organizacijo Slov. dom. Pa govori o diktaturi glavnega odbora, sam pa hoče diktirati drugim, kaj naj pišejo in kakšno naj bo njih mnenje. Prijatelji, vam na lju-bo ne bomo odobravalji nekaj, kar smatramo za napačno. Ako je vaše stališče pravilno bo pokazal čas in ako se to zgodi, bomo mi prvi, ki bo do rekli — mea culpa — Do takrat pa nam dovolite, da mislimo s svojimi glavami.

Spartak.

Konferenca članstva S. P. v Chicagu

Chicago, Ill. — Socialistična stranka čikaškega okraja bo imela splošno konferenco članstva v nedeljo 23. marca ob 2:30 popoldne v Douglas Park Labor liceju na Ogden in Kedzie Ave. To zborovanje bo zelo važno. Članstvo JSZ. je vabljeno, da

se ga udeleži v velikem številu. Sklepalo se bo o delu in udeleževanju socialistične stranke v Chicagu.

P. O.

Johnstownska kronika

Johnstown, Pa. — A. Z., zastopnik "Prosvete", je pisal v nji, da na svoji agitaciji v tem kraju ni čul pritožb radi slabih časov, zato sklepa, da smo se jih že nekako privadili. Da se bi nam le ne zgodilo tako kakor tistemu ribniškemu konju, ki se je ravno navadil jesti smrečja. Sicer pa nam Hoover znova obeta boljše čase.

Kronikar je svoječasno opozoril krojača Fortuna, naj na svojih po-tih dela umirjeno, vse točno po meri, namesto, da se znaša nad ljudmi, ki mu ne delajo škode. Priklikal mu je v spomin dogodek v W. Va. Imel je v mislih afero, ki jo je imel g. F. z nekim trgovcem, kateri ga je na precej drag način poučil, da zakon ne dovoljuje, da bi mu kar takole delal škodo potom časopisja. On pa, dasi je dobil udarec z leve, je začutil bolečino na desni in zastokal: Kaj pa sem hudega storil? Saj tudi drugi barantajo s škatljami (malt sirupom).

Mislil je, da mu kdo očita, da je v prepovedanem kšeftu, kar ni bilo res. Glede prevrnjene kare s stavar. Ji njegovih polomljenih kosti itd., — kako to, da bi krojač staval s premogarji v W. Va.? Čemu ne raje v svojem poklicu? Kar se tiče trditve, da čuti še sedaj posledice od takrat, mu nihče tukaj ne verjame.

Kronikar.

Naročajte knjige iz založbe "Proletarca".

25

NAŠA JUBILEJNA IN PRVOMAJSKA ŠTEVILKA

"PROLETAREC" izide ob praznovanju svoje petindvajsetletnice v zelo povečanem obsegu na boljšem papirju z bogato vsebino in ilustracijami. To bo ob enem tudi prvomajska izdaja. Vsi sotrudniki so vabljeni na sodelovanje. Svoje spise naj pošljejo uredništvu najpozneje do konca marca. Opisi iz zgodovine tega lista, sličice o agitaciji zanj in opisi o našem gibanju imajo prednost.

J. S. Z. slavi letos dvajsetletnico, od kar je bila ustanovljena v obliki federacije. To bo ob enem tudi njena slavnostna številka. J. S. Z. in "Proletarec" sta neločljiva.

Angleški del slavnostne številke bo obsegal osem strani. Na sodelovanje so povabljeni župan Hoan, župan Stump v Readingu, tajnik soc. stranke Senior, James H. Maurer, Morris Hillquit in drugi.

Naši sodrugi v starem kraju bodo v jubilejni številki "Proletarca" častno zastopani.

Cene so sledeče:

Posamezen izvod	\$.15
10 izvodov	1.40
25 izvodov	3.50
50 izvodov	6.90
100 izvodov	12.80
250 izvodov	32.00
500 izvodov	50.00
1000 izvodov	95.00

ZA STARI KRAJ POSAMEZEN IZVOD 20c

Potrudite se, da bo jubilejna-prvomajska številka "Proletarca" izšla v mnogo tisoč izvodih.

Njen obseg odvisi od števila naročil ter oglasov. Ape-liramo na vas, da nam naklonite čimveč sodelovanja, da bo uspeh toliko večji.

25

25

Osmi redni zbor

J. S. Z.

se vrši 30.-31. maja in 1. junija v

Detroitu, Mich.

Vsak klub, vsaka konferenca in vsaka organizacija, ki je pridružena Izobraževalni akciji J.S.Z. naj bo zastopana s svojim delegatom.

VOLITVE DELEGATOV SE

VRŠE od 19. MARCA do 1. MAJA

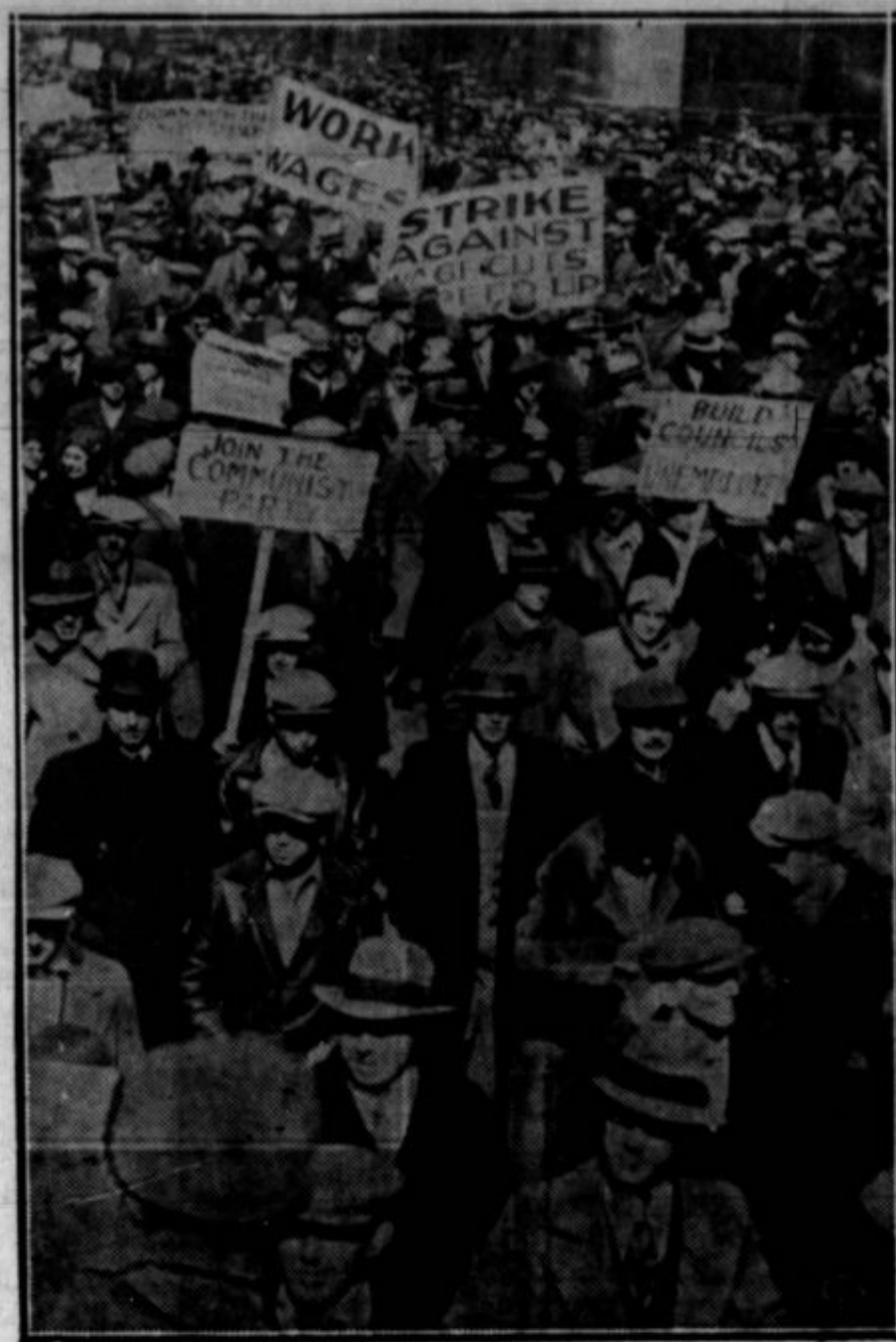
O demonstracijah brezposelnih v Chicagu

Chicago, Ill. — Dne 6. marca sem prisostvoval v tem mestu paradi brezposelnih, ki je bila od početka kakor tri bloke dolga. Trotoarji po ulicah, kjer se je pomikala množica brezposelnih, so bili tudi polni občinstva. Mnogo tisoč delavcev več bi šlo delat, ako se ne bi zavedali, da je ta parada vse preveč prirejena v propagandistične namene za komunistično stranko.

Policija je bila mirna. Delavci so peli Internacionalno in bili glasni z medklic, napisave je bilo mnogo, toda do kakke večje praske ni prišlo. Napisi so oznanjevali, da hočejo brezposelni delo ali plačo, smrt Hooverja, prosperiteto, ukinitje žezurnega in akordnega dela, svobodo Indijcev, odpoklic ameriških čet iz Haitija, pridruženje delavstva h komunistični stranki, priznanje sovjetske Rusije itd.

Vrši je bil ponekod neznanski. Posebno ženske so se odlikovale. Vlada je masno razpoloženje, za katerega so se komunisti dobro pripravili in ga netili. Ko so demonstranti dospeli do jezuitske cerkve in šole sv. Ignacija na Roosevelt Rd. blizu Blue Island Ave., sta stala na balkonu dva jezuita. Med množico je nastal jezuit in začela se je glasna demonstracija proti njima in s tem proti cerkvi. Eden duhovnikov se je umaknil v poslopje, drugi je vztrajal ter gledal izzivalno na množico. Policaj, ki je stal oborožen na cerkvenem pragu je postal nervozen, nevedoč, kaj mu je storiti. Med tem je šla množica dalje in ni prišlo do hujšega incidenta. Spreved se je začel zelo manjšati, ko je prišel po Halsted do 23. ceste. Predno je došel na kraj razpusta do 31. ceste, se je zmanjšal več kot polovico. Tam so nastopili razni komunistični govorniki, ki so pozivali brezposelne in druge v kom. stranko in komunistične unije, ter hvalili kako skrbijo za brezposelne sovjetska Unija. Govorila je tudi ena zamorka, ki je z veliko živahnostjo agitirala za revolucijo in v prilog demonstracij za delo ali plačo. Predsednik deputacije, ki je imela nalogo obiskati župana, se je vrnil in sporočil, da župana ni bilo v uradu, spomeno pa so urotili enemu drugemu uradniku. Ko je omenil Thompsona, je šla skozi množico znana "buuuu".

Na čelu spreveda je bil neki zelo agilen komunistični agitator, ki je skakal na vogale trotoarjev in govoril stojiščim gručam, da naj v bodoče volijo komunistično, ki je edina delavska stranka, neki drugi pa je na enak način oglašal njihov dnevnik, katerega je nosil razprostrtega v roki. Pred mostom in klavnicno ga je hotel neki policaj, ki se mu menda ta način agitacije ni dopadel, aretirati, toda prizidek je skočil spredaj v avto, ki je tudi spadal akciantem

Parada brezposelnih v Chicagu. Več o nji je v dopisu v prvi koloni na tej strani.

parade in tako je tudi ta incident končal brez nepravilnosti.

Na praznem stavbišču na 31. cesti, kot sem že omenil, je bilo parade konec. Demonstracija se je tukaj končala z govori. Prireditelji so govorili z neke drvarnice ali šende.

Vsej prireditvi sem prisostvoval s strani. Mnogo brezposelnih, med katerimi sem tudi jaz, so namreč stvar opazovali s trotoarja in se tam pomikali naprej sporedno z onimi, ki so korakali na ulici.

Z zahtevami brezposelnih, ki hočejo v prvi vrsti delo, simpatiziram, kakor vsakdo. Z načinom, kakor je bila ta demonstracija organizirana, se pa ne strinjam. Demonstracija je izgubila mnogo svoje vrednosti, ker so ji dali prireditelji komunističen pečat, dasi je bilo v paradi zelo malo komunistov v primeri s številom ljudi v nji. Vseeno, opozorila je delodajalce, da imamo v Chicagu razen njihovega blagostanja tudi mnogo brezposelnih in bede.

Anton Vitič.

Nedovoljena mišljenja

Collinwood, Ohio. — Ko je Kristus prišel za bič in pričel udrihati po Judih, ki so delali "gescheft" v hiši gospodovi, so takoj rekli njegovi nasprotniki: in tudi mnogo onih, ki so mu sledili, da bi kaj takega ne bil smel storiti. In ker ni bilo še lokalnega lista v Jeruzalemu, so ga enostavno križali. Francisco Ferrer, španski mislec, bi ne smel učiti Špancev in jih skušati osvoboditi izpod španske tiranske vlade potom izobrazbe. Tudi tam so rekli: Ne boš! In usmrtili so ga. Matteotti, italijanski poslanec ni imel pravice razkrinkati Mussolinija, ker se je pa drznil, je dobil "stilleto". Če bi pa bil postal fašist, bi se mu bilo dobro godilo.

Eugene Debs bi ne bil smel govoriti v Cantonu, O. proti prisilni vojaški službi in kapitalizmu. Ker je vseeno govoril, je bil vržen v ječo. Ljudstvo pa je vpilo: Obesite ga! Ko sem se šel registrirati za prisilno vojno službo, sem celo slišal Slovence iz Collinwooda ki se je izrazil v registracijski pisarni: "He (Debs) ought to be hung." Sedaj, ko je mrtev, obdružuje Debsov pogum celo njegovi nasprotniki.

Ali vendar je bil v očeh patriotov le majkontent. Cleveland Plain Dealer ga je napadel in pisal, da je ignoran, ki ne ve postavte, zato se je pregrešil. Pri obravnavi je poročeval Cleveland Plain Dealerja pričal proti njemu, pozneje pa mu je čestital na njegovi iskrenosti in poštenosti. Eugene Debs

se ni strašil povedati, kaj misli o onih, ki tlačijo svobodo govora. Govoril je v prid zatiranim, ali zatiranih ga niso razumeli. Zato so ga nagradili z zaporom, ki ga je spravljal v pretrani grob.

S tem želim povedati, ako hoče ljudem dobro te nečje poslušati. Če pa jih vodiš v napačno smer, ti bodo sledili.

Ko sem govoril na delniški seji radi znižanja plač, so rekli, da bi socialist ne smel biti proti znižanju plač. Neki pisec je že tudi večkrat govoril o garjevcih. Tam, kjer sam dela, delajo drugi 44 ur na teden, on pa 55 ur in drugi imajo višjo plačo od njega. In ljudje, ki so pripravljeli delati za primerno plačo za podjetje, ki je zgrajeno od žuljev slovenskih delavcev, jih kakšen garjavec naziva garjevcev. Socialist bi ne smel razumevati ekonomije. Ne smel bi štediti, če bi vodil v tej kapitalistični dobi podjetje, ampak pustiti, da razpade. No potem bi pa zopet kazalo: Pogledajte socialiste, ki hočejo vlada ti celi svet, pa ne znajo voditi dobičkonosno niti kake dvorane! Tako bi rekli tisti, ki se zgražajo, če jim poveš, da je to in to delo stransko delo in se plača le toliko zanj, kolikor je vredno. Nobeno podjetje ne bo plačalo dve uri za delo, ki ga lahko izvrši v eni uri. Če bi milwaukeeški župan, čeprav je socialist, ne znal varčevati, bi že davno socialisti kapitalizirali v Milwaukeeju.

Nekateri sodrugi mi pravijo, kadar se bojuješ, bojuj se za principe in načela, ne pa za posameznika. In to je kar sem hotel storiti; in tudi naš "blok". Boriti se za ekonomijo pri podjetju. Drugi so se borili pa le za osebe in njih plače. Pa vendar nisem po mnenju drugih imel prav. Bil sem predzren, ker sem se upal na stopiti proti sebičnemu. Če imaš pogum nastopiti proti osebnosti, potem si nezaželen. In če bi bil v Italiji bi dobil "castor oil" ali pa "stilleto". Tako se zgodi z nezadovoljnimi, pa naj si bo v Judeji, Španiji, Italiji, Jugoslaviji, ali pa v Collinwoodu.

Frank Barbič.

Zanimiva seja našega kluba

Milwaukee, Wis. — S pritiskom reakcije, ki je pričela širiti svoj vpliv v nasebini je prišlo novo življenje tudi v naš klub. Zadnja seja, ki se je vršila dne 13. marca nam prida, da bo klub zopet delal s staro odločnostjo za širjenje razredne zavednosti v nasebini.

Nekateri sodrugi mi pravijo, kadar se bojuješ, bojuj se za principe in načela, ne pa za posameznika. In to je kar sem hotel storiti; in tudi naš "blok". Boriti se za ekonomijo pri podjetju. Drugi so se borili pa le za osebe in njih plače. Pa vendar nisem po mnenju drugih imel prav. Bil sem predzren, ker sem se upal na stopiti proti sebičnemu. Če imaš pogum nastopiti proti osebnosti, potem si nezaželen. In če bi bil v Italiji bi dobil "castor oil" ali pa "stilleto". Tako se zgodi z nezadovoljnimi, pa naj si bo v Judeji, Španiji, Italiji, Jugoslaviji, ali pa v Collinwoodu.

Frank Barbič.

V JUGOSLAVIJO Z VELIKIM IZLETOM S. N. P. J. NA CUNARDOVIH BRZOPARNIKIH

Ako nameravate obiskati staro domovino, potem se na vsak način pridružite velikemu skupnemu izletu, ki ga priredi IZLETNI URAD S. N. P. J. skupno s CUNARD STEAMSHIP CO. Izletniki bodo potovali na ogromnih Cunardovih brzoparnikih

AQUITANIA

28. maja

MAURETANIA

28. junija

AQUITANIA

6. julija

Lahko potujete naravnost v Jugoslavijo, ali pa si ogledate veseli Pariz, in—ako hočete—razen Pariza tudi slikovito Švico. Na parnikih izvrstna domača hrana, privatne kabine, prostorni zabavni prostori, vljudna postrežba. Celot pot vas spremlja izkušen vodnik.

Obrnite se za nadaljna pojasnila na bližnjega zastopnika, ali pa pišite na:

Jugoslav Department
CUNARD LINE ALI NA
346 No. Michigan Ave.
CHICAGO, ILL.
Izletni urad
Slovenske Narodne
Podporne Jednote
2657 So. Lawndale Ave.
CHICAGO, ILL.
Naši zastopniki v vseh večjih nasebinih.

Seja je bila dobro obiskana, poleg tega pa je neustrašivo sodrugi Rožič naznanil, da je pridobil štiri nove člane v klub. Na tej seji se nam je pridružil prva ženaka in dala lep vzgled drugim proletarskim ženam v naši nasebini.

Zaradi razprav glede nakupa delnice za Milwaukee Leader se je seja zavlekla nekoliko časa, da je sodrugi Landberg nastopil še le po deveti uri. Njegov mojsterski govor o svetovnem gospodarskem položaju je vzbudil silno zanimanje med sodrugi. V kratkih potezah je orisal gospodarski položaj Amerike in prešel potem na mednarodno vprašanje v tem oziru, posebno glede vpliva razvijajoče se ruske industrije in poljedelstva. V tem govoru smo slišali marsikaj kar nas je prepričalo, kako resnične so sodrugove besede, ko je rekel, da je skrajni čas za ameriško delavstvo, da se predrami in organizira.

Govoril je komaj tri četrt ure, toda v tem kratkem času je z naravnost mojsterskimi ptežami obdelal ogromno snov. Po govoru so mu sodrugi postavili številna vprašanja, da se je razvila nad vse zanimiva diskuzija, katere bi trajala še dalje, ako bi nas ura ne priganjala k zaključku.

Ker je vladalo med sodrugi tako veliko zanimanje, je bilo sklenjeno, da se priredi za prihodnjo sejo zopet diskuzija in sicer s predmetom, katerega je predlagal sodrugi Šostarich: "Ali je bila diktatura proletariata potrebna?" Sodrugi Landberg je izjavil, da bo govoril o tem in sicer pod naslovom "Zgodovina diktatur", ker se mu s tem odprva obširnejše polje za razpravo tega, sedaj tako važnega vprašanja.

Največje zanimanje so vzbujala govornikova izvajanja glede sovjetske Rusije. S. Landberg je bil rojen v Rusiji, kjer se je že v zgodnji mladosti pričel zanimati za politična vprašanja. Njegov oče je bil zelo znan odvetnik, njegova dva brata pa zavzemata sedaj pri sovjetski vladi odlični mesti kar mu omogoča, da dobiva o razmerah v Rusiji izvirna poročila. Ko je govornik očrtaval bodoči ogromni vpliv gospodarsko orjaške Rusije smo slišali marsikaj, kar nam je dalo misliti. Govornik je navajal dejstva in govoril brez vsakega zadržaja, priznavajoč uspeh Stalinove politike, obenem pa tudi nesmiselnost trditve raznih političnih hajdukov iz ameriškega komunističnega tabora, da bi bila komunistična taktika primerna tudi za industrijsko tako razvito deželo kakor je Amerika, s svojimi gospodarsko, politično in psihološko popolnoma drugačnimi razmerami.

Priznavati moram, da smo preživeli na tej seji zelo prijeten in tudi v vseh ozihrh poučen večer in da smo bili sodrugi Landbergu zelo hvaležni za njegov trud.

Sodrugi pa opozarjam na prihodnjo sejo in jih pozivam, da bi privleli s seboj nove člane in tudi so mišljenjke. Še par takih živahnih sej nam manjka, pa se bo pričelo v našem klubu popolnoma novo življenje.

Član kluba.

Nesložnost in neznačajnost

Pueblo, Colo. — Upam, da mi ne odrečete nekaj prostora za ta dopis. "Proletarce" dobivam od prijatelja, in rečem da si mi list prav dopade. Vi si morda mislite, da zakaj se ne naročim. To bom kmalu storil.

Nisem edini, ki berem list ne da bi ga plačal. Naročnikov "Proletarce" v Pueblu res nima dosti, toda kadar je od tu kak dopis, pa gredo tisti iz tisi od hiše do hiše, da vidimo, kaj je v njemu. Eni se potem smejemo, eni se jeze in eni delajo naklepe naprej za povečanje prepira.

Nasebini združbarja ne koristi. Namesto, da bi delovali za prijateljstvo, se pa raztepamo v stranke, dasi tukaj nimamo več nobene prave stranke.

Svoječasno je bil tukaj aktiven socialistični klub, ki je bil pred nekaj leti obnovljen, ali živeti mu ni bilo dano. Kmalu po vojni je zavel naš nasebino jak komunistični veter. "Del. Slovenija" je dobila tu, kaj navdušene prišaste in agitatorje, in kakor bi trenili, je dobila nasebino na zunaj komunistično barvo—

seveda, cerkvena stranka je ostala tudi tedaj najjačša.

Komunistične organizacije še dolgo ni več. Njeni generali so sicer še tukaj in so še bojevit, toda sedaj so stranka zase in uganjajo svojo osebnopolitiko. O revoluciji so nehali sanjati. Govorance, ki jih je pošiljal nekoč znani Čarli Bartulović, kateri je bil baje prelahak, da bi postal član SSPZ., za SNPJ. pa premalo skrit, da bi ga čikaško druž. št. 131 SNPJ. moglo spraviti v jedoto, tudi tukaj niso ničesar dosegle razen razpad komunistične armade.

Mislili smo, da se tisti ljudje v svojem radikalnem besedičenju ne bodo nikdar ugnali, toda če bi si vi le mogli predstaviti, kako so se premenili!

Lani ali dve leti nazaj je ta ali oni še prisegal, da ga nobena reč ne premakne od revolucionarnega pričanja, dušal se je proti cerkvi, danes pa vidite, da zahaja zopet notri in se druži z onimi katere je obojeval valed njihovega nazadnjaštva. Kje vendar je njihov ponos?

Velezaslužni drug take kompanije je rojak, ki je prišel k nam z vzhoda. Je hud na vse, razen na tiste, ki so z njim. Odréjuje Pueblo, in rine se na vso moč naprej, da postane vodnik nasebine. Ustanovil je samostojno društvo, majhen mesečnik, silil je, da bi Zapadna slovenska zveza v Denverju začela izdajati svoje glasilo, trudil se je, da bi v Pueblu

Izobraževalna akcija J. S. Z.

V fond "Izobraževalne akcije J. S. Z." so vplačala društva, socialistični klubi in druge organizacije v februarju kot sledi:

Številka društva in kraj.	Vsota
10, SNPJ, Rock Springs, Wyo.	\$ 1.50
64 SNPJ, West Newton, Pa.	18.00
22, SSPZ, Indianapolis, Ind.	6.00
304, SNPJ, San Francisco, Calif.	6.00
102, SNPJ, Chicago, Ill.	3.00
535 SNPJ, Kenmore, O.	10.00
88, SNPJ, Moon Run, Pa.	6.00
300, SNPJ, Braddock, Pa.	6.00
268, SNPJ, Ely, Minn.	12.00
74, SNPJ, Virden, Ill.	1.00
119, SSPZ, Bridgeport, O.	3.00
588, SNPJ, E. Windsor, Ont. Canada	2.00
182, SNPJ, Gilbert, Minn.	2.00
211, SSPZ, Gowanda, N. Y.	2.00
344, SNPJ, Sheboygan, Wis.	12.00
362, SNPJ, Carlinville, Ill.	1.00
275, SNPJ, Maynard, O.	1.00
412, SNPJ, Firestone, Colo.	7.50
363 SNPJ, Galloway, W. Va.	1.00
Izob. dr. "Vihar" Krayn, Pa. Dramski odsek S. N. D., Waukegan, Ill.	12.00
Izob. in zab. dom, Library, Pa.	5.00
KLUBI J. S. Z.	
1, Chicago, Ill.	5.00
5 Conemaugh, Pa.	1.00
17, Grays Landing, Pa.	1.00
41, Clinton, Ind.	1.00
47, Springfield, Ill.	1.00
69, Herminie, Pa.	1.00
180, West Allis, Wis.	3.00
Skupaj	\$143.00
Tajništvo J. S. Z.	

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI

JE
NARODNA TISKARNA
2142-2150 BLUE ISLAND AVENUE
CHICAGO, ILL.

Mi tiskamo v Slovenskem, Hrvaškem, Slovaškem, Češkem, Poljskem, kakor tudi v Angleškem in Nemškem jeziku.

Naša posebnost so tiskovine za društva in trgovce.

Zadružna banka Ljubljana, Jugoslavija,

V LASTNI HIŠI, MIKLOŠIČEVA CESTA 13, BLIZU GLAVNEGA KOLODVOZA, SE PRIPOROČA ROJAKOM V AMERIKI ZA VSE GOSPODARSKE POSLE, ZLASTI:

- 1.) sprejema denar za hranilne vloge ali za tekoči račun proti najboljemu obrestovanju.
- 2.) posreduje najcenejšo dostavo denarnih pošilk iz Amerike v domovino in obratno.
- 3.) posreduje v vseh gospodarskih zadevah hitro in po ceni.

Denar, ki se namerava poslati v staro domovino, naj se nakaže na račun Zadružne banke na Amalgamated Bank of New York, 11-15 Union Square, New York, N. Y., istočasno naj se Zadružno banko o tem obvesti in naroči izplačilo. Naš upravitelj zastopnik za Ameriko je Joseph Menton, 15824 Normandy Ave., Detroit Mich. Obračajte se nanj.

Obračajte se v vseh bančnih poslih za stari kraj na Zadružno banko v Ljubljani.

POŠLITE DENAR

MILLARD STATE BANK
3643-3645 W. 26th St., at Millard Avenue, Chicago, Ill.

pošilja denar v Jugoslavijo brzopojno brez posebnih stroškov za brzopoj, bodisi v dolarjih ali v dinarskih nakazilih. Pošlana vsota bo izplačana na poštном uradu v 3. do 5. dneh, in to brez odbitka. Mi smo potrošili mnogo časa in denarja, da smo uvedli ta izredni način pošiljanja denarja popolnoma v vašo korist. Poslužite se ga in nikoli več ne boste na drugi način pošiljali svojega denarja v stari kraj. Naše brzopojne cene so običajno nižje od poštних cen bodisi katerekoli druge banke. Za pošiljanje večjih vsot vprašajte za naše posebne cene.

URADNE URE:

V ponedeljek in četrtek od 9. zjutraj do 8. zvečer; v torek, sredo in petek od 9. zjutraj do 5. popoldne; v soboto od 9. zjutraj do 3. popoldne.

Dr. John J. Zavertnik

PHYSICIAN AND SURGEON
Office hours at 3724 W. 26th Street
Tel. Crawford 2212.
1:30 — 3:30 — 6:30 — 8:30 Daily
at Hlavaty's Drug Store
1858 WEST 22ND ST.
4:30—6:00 p. m. daily.
Except Wed. and Sunday only by appointments.
Residence Tel.: Crawford 8440.

VINKO ARBANAS

1320 W. 18th St., Chicago, Ill.
Telefon Canal 4340.
SLOVENSKO-HRVATSKA
TRGOVINA CVETLIC.
Sveže cvetlice za ples, svadbe, pogrebe itd.

Dr. Andrew Furlan

ZOBOZDRAVNIK
vogal Crawford and
Ogden Ave.
(Ogden Bank Bldg.)
Uradne ure: Od 9. do 12. dop.,
od 1. do 5. popoldne in od 6. do
9. zvečer. Ob sredah od 9. do
12. dop., in od 6. do 9. zvečer.
Tel. Crawford 2893.
Tel. na domu Rockwell 2816.

FENCL'S

RESTAVRACIJA IN
KAVARNA
2609 S. Lawndale Ave.,
Chicago, Ill.
Tel. Crawford 1382.
Pristna in okusna domača jedila.
Cene zmerno. Postrežba točna.

'The Milwaukee Leader'

Največji ameriški socialistični dnevnik.—Naročnina: \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za tri mesece.
Naslov: 528 Juneau Ave.
MILWAUKEE, WIS.

Frank Mivšek

Coal, Coke and Wood.—Gravel.
WAUKEGAN, ILL.
Phone 2726.

Martin Baretincic & Son

POGREBNI ZAVOD
324 Broad Street
Tel. 1475. JOHNSTOWN, PA.

Dr. Otis M. Walter

ZDRAVNIK IN KIRURG
4002 West 26th Street,
CHICAGO, ILL.
V uradu od 1 do 6. popoldne,
v torek, četrtek in petek od
1. pop. do 8. zvečer.
Tel., LAWDALE 4872.
V FRANCES WILLARD
BOLNIŠNICI
od 9. do 10. popoldan ob torkih,
četrtkih in sobotah.

Victor Navinshek

331 Greeve Street,
CONEMAUGH, PA.
Društvene potreščine: regalice, prekomarnice, znaki, uniforme. — Svilene zastave, slovenske, hrvaške in ameriške. Zaloga godbenih instrumentov in finih
COLUMBIA GRAFONOL
od \$30 do \$250 in slovenskih ter hrvaških plošč.
Zmerne cene in točna postrežba. Pišite po moj veliki cenik. Naročila pošiljam širom Amerike. Se priporočam.

POTOM BRZOJAVA!

MILLARD STATE BANK
3643-3645 W. 26th St., at Millard Avenue, Chicago, Ill.

pošilja denar v Jugoslavijo brzopojno brez posebnih stroškov za brzopoj, bodisi v dolarjih ali v dinarskih nakazilih. Pošlana vsota bo izplačana na poštном uradu v 3. do 5. dneh, in to brez odbitka. Mi smo potrošili mnogo časa in denarja, da smo uvedli ta izredni način pošiljanja denarja popolnoma v vašo korist. Poslužite se ga in nikoli več ne boste na drugi način pošiljali svojega denarja v stari kraj. Naše brzopojne cene so običajno nižje od poštних cen bodisi katerekoli druge banke. Za pošiljanje večjih vsot vprašajte za naše posebne cene.

URADNE URE:

V ponedeljek in četrtek od 9. zjutraj do 8. zvečer; v torek, sredo in petek od 9. zjutraj do 5. popoldne; v soboto od 9. zjutraj do 3. popoldne.

ALI JE SE BLAGOSTANJE?

Kapitalistični listi še vedno zatrjujejo, da vlada v deželi blagostanje in priobčujejo optimistična poročila guvernerjev, industrialcev in Hooverjevih glasnikov.

Le med vrsticami razvidite, da imamo tudi "gospodarsko depresijo", in da se iščejo izhodi, ki bi pripomogli brezposelnim do zaslužka. Govore o velikih javnih delih, za katere se potroši nad milijardo dolarjev, ob enem pa apelirajo drug na drugega, naj vsakdo po svojih močeh skuša zmanjšati brezposelnost. Z obljubami so zelo radodarni, ali ko bi jih imeli uresničiti, zmaga profitorska tendenca. Blagostanje milijonov je žrtvovano profitu, ki ga je deležna denarna plutokracija.

RAZLIKE V PENZIJAH

Ako bi bivši predsednik vrhovnega sodišča W. H. Taft, ki je vsled bolezni pred več tedni resigniral, živel, bi prejemal dvajset tisoč pet sto dolarjev penzije na leto, ali toliko, kolikor je imel plače v službi.

Mnogo ljudi smatra, da je človek v taki poziciji mnogo važnejši kakor so drugi. Ako ne bi imeli te zmote, bi noben visok uradnik ne imel tolikšne penzije, medtem ko postarani, pri delu onemogli "priprosti" delavci prejema par dolarjev mesečno, in še to le v nekaterih državah. V drugih ne dobe ničesar.

Tako mišljenje o vrednosti človeka je nepravilno. Mi nismo proti penziji bivšim vrhovnim sodnikom, smo pa proti neumnemu mišljenju, da so oni upravičeni do tisočakov, medtem ko se delavci odpravljajo s par dolarji "miloščine", kar naj napravi vtis, da prejema nekaj, do česar ni upravičen, kar ni zaslužil.

Ako je za postarane delavca penzija miloščina, zakaj ne bi bila penzija miloščina tudi za vrhovnega sodnika in druge visoke uradnike? Ker dobivajo tako visoko penzijo, je vsekakor s tem tudi "miloščina" večja.

Resnica seveda je, da v penziji ni miloščine, razen ako je tako visoka, da nima nobene skladnosti z delom, katerega je penzionist opravljal za družbo v svojem aktivnem življenju.

Pokojnine, ki jih prejema onemogli delavci na svojo starost, niso miloščina. Družba jim vrača le to, kar je njihovo. S svojim dolgoletnim delom so ji gradili bogastva, in če bi bila družba pravična, bi jim morala dati resnično pokojnino, ne pa jim vreči tu in tam v tej ali oni državi par dolarjev na mesec, kakor vrže človek beraču nikl ali cent. Nekateri okrajajo imajo določbe, da dobi postarane delavce pokojnino \$10 ali \$15 na mesec le, ako je brez sredstev in nima nikogar, da bi skrbel zanj. Čemu ne veljajo take določbe tudi za sodnike? Mr. Taft gotovo ni bil v potrebi. V javnih in drugih službah je imel visoke dohodke. Pa bi bil vzlic temu dobival pokojnino. Ker bi jo dobival on, ne bi bila miloščina. Če jo dobiva onemogel delavec, je pa "miloščina". Ako hoče ljudstvo pravičnost, mora spremeniti svoje mnenje tudi o pokojninah in o vrednosti človeka. Otresti se mora misli, da je tisti, ki ima visoko doneč naslov vrhovnega sodnika, vreden več, kakor pa oni, ki dela na železnici, v livarni, krojaški delavnici ali v rudniku dokler ne izčrpa svojih moči.

(Po Milwaukee Leadru.)

JEZA JIM NE BO

POMAGALA

Skupina, ki se od prošle konvencije SNPJ. togoti in razgraja, ne bo s "politiko" kakršne se poslužuje naredila nič drugega, kakor so dosegle druge enake skupine, ki so šle skupaj radi skupne jeze. Vselej se v njih dogodi, da postanejo drug na drugega jezni, in tedaj si očitajo, koliko je kdo že napravil, koliko kdo storil, in "blok" razpade. Naivneži so ob denar, to je vse.

IZGREDI BREZPOSELNIH V NEW YORKU DNE 6. MARCA NA UNION SQUARE.

Policija je nastopila proti brezposelnim, ker se niso ozirali na prepoved, da jim parada do mestne hiše ni dovoljena. Policija je bila zelo brutalna. Aretirala je mnogo oseb. Okrog sto demonstrantov in nekaj policajev je bilo v tepežu poškodovanih. Vrhnja slika prikazuje demonstrante na Union Square. V sredi se pomika parada z napisi. Na spodnji sliki je policija, ki razganja demonstrante.

90 LETNICA ROJSTVA AVGUSTA BEBEL-A

Stvaritelj socijalne demokracije v Nemčiji.

Socialističnemu gibanju v končnoveljavno stopil "na to stran barikade".

Leta 1865. je Bebel kot funkcionar društva povabil starega Liebknehta iz Berlina v Leipzig, da obdrži tu vrsto predavanj. Od tedaj sta ostala neoljubiva prijatelja. Ko so ga radi javnega udejstvovanja vrgli iz delavnice na cesto, je v skromnem obsegu začel na svojo roko strgarsko obrt. Takrat se je tudi oženil s svojo Julijo, hčerko nekega železničarja, ki je bila zaposlena v neki modni trgovini. Boljše žene bi si ne bil mogel izbrati. Bila mu je vse življenje zaupna in razumevala njegova pomena.

Po prusko-avstrijski vojni so se politični tabori začeli ostro očitavati: na eni strani meščanstvo, ki je videlo v Bismarcku polboga, na drugi strani proletarijat, ki je vedno bolj odločno nastopal proti Bismarckovi politiki. 19. avgusta 1866 se je v Chemnitzu ustanovila nova ljudska stranka, ki je bila že precej socialistično po barvana. Tej stranki je pristopilo tudi delavsko izobraževalno društvo, iz katerega so potem meščanski elementi drug za drugim začeli izstopati. Še istega leta se je nova stranka vrgla v volilni boj za zastopstvo v pruski državni zbor in Bebel je bil v okraju Glauchau-Meerane izvoljen za poslanca. Mladi strugar je bil sam v novem parlamentu, a vendar se je proti meščanski večini korajžno držal in postal vzor delavskega parlamentarca.

Leta 1869 je bila v Eisenachu ustanovljena nemška socialno-demokratska stranka, za katero je Bebel izdelal program in statut. Ob izbruhu nemško-francoske vojne (1870) sta Bebel in Liebknecht odločno glasovala proti vojnemu kreditu in proti vojni. Po francoskem porazu v Sedanu sta protestirala proti vsaki aneksiji francoskega ozemlja. Radi tega sta bila obtožena radi veleizdaje in Bebel še posebej radi razžaljenja veličanstva. Liebknecht je moral za dve, Bebel pa za tri leta v trdnjasko celico. Ta čas je porabil Bebel za samoizobrazbo; učil se je angleščine in francoščine in je spisal v ječi več brošur.

V pianosti zmoglostavja je nemško meščanstvo po porazu Francozov zašlo v reakcijo in nacionalistični ekstrem. To je privedlo do tega, da je leta 1878 kljub strastnim ugovorom Bebel-a državni zbor sprejel

zloglasni "Sozialistengesetz", ki je za dolgih 12 let ustavil vsako legalno udejstvovanje stranke, in ustavil ves njen tisk. Ostala so delavstvu v omenjenem obsegu samo kulturna in pravovarstvena društva. Bebel je v tem času poleg naporega dela kot strgarski obrtnik upravljal fond za podpiranje politično preganjanj. Ko je bil leta 1890 protisocialistični zakon ukinjen in je socialno-demokratska stranka vstala iz podzemlja kot mogočen politični faktor, je Bebel opustil svojo obrt in se od tedaj preživljal kot svoboden pisatelj. Izdal je celo vrsto brošur in programov, napisal velezanimivo avtobiografijo "Iz mojega življenja" in več drugih knjig, ter nešteto polemičnih člankov, zlasti proti teologom. Svetovni sloves si je pridobil s svojim remekdelom "Žena in socializem", ki je doživel v nemščini že nad 50 naklad in je prevedeno v vse kulturne jezike. S tem delom je privrkal temeljito obdelal žensko vprašanje iz socialnega, gospodarskega in kulturnega stališča. (V slovenščini ni bila doslej prevedena še nobena Bebelova knjiga. Srbi, ki so na socialistični literaturi veliko bolj bogati kakor Slovenci, imajo prevedene "Iz mojega življenja" in "Žena in socializem".)

Poznejša leta se je udejstvoval Bebel kot parlamentarec, sijajen govornik, urednik in organizator. Bil je skozi in skozi pacifist in kdove, če ne bi nemška socialna demokracija ob izbruhu svetovne vojne zavzela drugačno stališče, če bi bil on še živel. Umrli je 13. avgusta leta 1913. v Švici, kjer je iskal zdravja. Njegovo truplo je bilo vpepeljeno v krematoriju v Zürichu.—T. M. v "D. P."

Konvencija premogarjev v Springfieldu

(Nadaljevanje s 1. strani.)

govori konvenciji. Če se bi Green in eksekutiva A. F. of L. postavila na stališče, da je v interesu ameriškega unionizma, če se Lewis umakne, bi bil diktator, ki je napravil unijo premogarjev toliko škode, izgubljen. Toda stališče, ki ga je uradništvo A. F. of L. zavzelo sedaj, pomeni velik, dalekosežen in dolgotrajen boj, ki lahko prinese strokovnim organizacijam v tej deželi temeljit preobrat. Odvisno je, v koliko se bo eksekutiva reorganizirane U. M. W. pripravljena boriti proti birokraciji delavske federacije v Washingtonu. Ako bo dovolj progresivna, bo dobila na svojo stran tisoče in tisoče delavcev, ki so siti reakcionarnega paševanja takozvanih delavskih voditeljev.

"Radnik" laže

Milwaukee, Wis. — V vsakem drugem slučaju bi bilo odveč odgovarjati na laži znanih provokaterjev okrog "Radnika", toda laži, priobčene v št. 59 "Radnika" presegajo v nesramnosti vse meje.

"Socialisti v Milwaukee guše pokret besposelnih", tako se glasi naslov infamnega članka. Ako bi se v resnici nekaj takega pripetilo, bi bili pač tukajšnji sodrugi prvi, ki bi nastopili proti takim "socialistom", toda ker se to na žalost patentiranih rrdikalcev ni pripetilo, se enostavno poslužijo laži v svojem "razrednem boju" za pobijanje socializma in vsakega smotrne delavskega gibanja.

Že po prvi demonstraciji je sodrug Hoan, župan mesta Milwaukee pokazal, da je tudi v tem oziru na svojem mestu in je izposloval opozitve preveč "brumni" policiji aretiranih kolovodij demonstracije. Obenem je sodrug Hoan opozoril kolo vodje, da je volilni dan primeren za demonstracije in sicer z volilnim listom v roki, kar pa mora vsak pameten Slovák priznati.

Tukajšnji socialistični dnevnik Milwaukee Leader je takoj po prvi demonstraciji ožigosil kapitalistično časopisje, ki je kovalo iz teh demonstracij svoj kapital, posebno pa še ostro obsojal policijsko ravnanje, četudi je policija takrat še tolerantno nastopala, dasi so voditelji komunistov iskali prilike povzročiti nemire in si stvarijo svoje, za njih lažipropagando tako potrebne mučenike. Kaj za boga bi pa počela njih "Mednarodna radniška obrana", odkod naj pride denar, oziroma prilika za nove kolekte?!

Komunisti so pridrili še par demonstracij, toda ni jim posrelo povzročiti nameranih nemirov, dokler ni prišel oni "Mednarodni dan" za demonstracije po vsej državi, ki je ameriškem delavskemu gibanju le silno škodoval.

"Radnik" trdi, da so socialisti provocirali napad policije, kar je absurdna laž, ker vendar vsakdo ve, da po mestnimi postavami župan nima nikake moči narekovati policijskemu ravnanstvu, kaj naj stori v takih slučajih. Da so mednarodni činitelji opozarjali javnost že mesece poprej na silno brezposelnost in bedo, ki vlada med delavstvom, to ve pri nas vsako dete in da so delovali proti socialističnemu dnevniku, ki je poročal resnico. Baš nekaj dni pred demonstracijo je Milwaukee Leader ožigosil kapitalistično časopisje ki je poročalo celo, da državna posredovalnica za delo ne more dobiti dovolj delavcev za prazna mesta, ki so na razpolago. V tem slučaju je nastopil celo vodja te posredovalnice, mr. Lippert in v Milwaukee Leadru izjavil, da je bilo tisti dan, ko je kapitalistično časopisje poročalo to laž, 665 prosilcev na listi, kateri so čakali še meseca na delo.

Toda komunistični kričaji so hoteli imeti svoje mučenike in so jih dobili. Radnik piše, da ko je "komunistični govornik" prišel govoriti radnicima, se je "popeo na pozornosti na protivno strani social-fašistični govornik in počel je govoriti tako, da se je jedan dio radnika prema njemu okrenulo in tako je omogočeno policiji da prodre izmedu mase do komunističkih govornika." Koliko resnice pa je na temu? Da bo javnost vedela, kakih laži se poslužujejo ti kričaji, hočem opisati v pravi luči, kako se je ta dogodek v resnici odigral:

Dotični "social-fašista" ni bil nihče drugi kot moj osebni prijatelj Karl Klein, član in organizator nekdanje frakcije komunistične stranke, znane pod imenom Proletarian party, ki še danes živi. Klein, po načelih svoje frakcije ali stranke ne odobrava takih bedastih demonstracij in je imel namen, da govori o tem, ko se je povpel na neko višje mesto. Toda komaj je spregovoril par besed, ga je naskočil eden komunistov in ga udaril v obraz, da je bil v trenutku ves v krvi. Slike dotične demonstracije so kazale Kleina, ko ga pelja policist iz gručje. To je bil prvi povod za nemire, drugi povod pa je dala policija sama, ki je prišla preganjati ljudi tudi raz hodnika, kjer so se nahajali povedni taki, ki niso imeli z demonstracijo nikakih stikov, razen da so pasli radovednost.

Da so se nemiri razvili tako daleč je bila kriva, seveda neposredno za voditelje demonstracij, torej komunistični kričaji, preveč "vestna" policija. Ako bi se ravnal policijski ravnatelj po priporočilih župana Hoana in socialističnega časopisja, bi se pohod proti mestni hiši izvršil povsem mirno, nakar bi imelo policijsko ravnanstvo priliko, prepovedovati vsake nadaljnje demonstracije.

Socialistično vodstvo naše stranke v Milwaukee je storilo svojo dolžnost v polni meri. Milwaukee Leader je pisal mesece o brezposelnosti, mero-dajni faktorji pa so tudi osebno delovali za odpomoč in obenem organizirali zbiranje živčev in denarja za brezposelne.

Kako infamna je laž, "da kuju socialističke vlasti druge obtuhe protiv MRO.", ko ti lažnjivi vendar do bro vedo, da te "vlasti" nimajo niti moči nad policijskim ravnanstvom, kakor tudi ne potrebne vešine v mestnem svetu. Takih laži so zmogli samo podli provokatorji, kakršni se od nekdanj nahaajo okrog oficelnega lažnjivca skrahirane "Komunistične stranke", Radnika.

Frank Novak.

VŠČIPCI

DA, TAKO JE PRI NAS.

Če rečeš v kakem podpornem društvu besedo ali dva v prilog delavskega gibanja, te nahrujijo! Politika ne spada v podporna organizacija! Če pa isti ljudje lažijo na fajmoštrve bankete in mu javno in tajno pomagajo pri njegovih načrtih za šolo in take stvari, je to neustrankarsko in tudi v delavske podpora društva silijo s tako "nepristranostjo". — Milwaukeečan.

ČUDNA SO POTA.

V Pueblu imamo rojake, ki so bili za revolucijo magari ob 1. zjutraj, deževno ali lepo vreme, sedaj pa sodelujejo z reakcionarji in nazadnjaki. Čudna so pota ljudi, skoro še bolj čudna kakor božja.—Orlov II.

NEISKREN PATRIOT.

Andrej Krizmančič je neiskren patriot. Prepričan sem da radi primorskih Slovencev ne pretaka solza. Tudi toliko vem, da ni omejen kot se dela in ve, da se s \$60.000, ki jih je nabralo JRZ., ne bi moglo preskrbeti kruha vsem ubežnim primorskim Slovencev, ne uspešno podpreti njihovih ustanov, kolikor jih imajo, tudi če bi JRZ. ne bilo potrošilo od omenjene vsote niti centa. Toda JRZ. je delalo za svoj program, in tisti program ni bil jokav program kakor ga zastopa Andrej Krizmančič ter Salvation Army. — J. F., doma iz Postojne.

PROPADLA GESLA.

"No beer, no work." — "Five-day week." — "Work or wages." — "On to Washington." — "Vote for Hoover and prosperity."

"SVOBODA" SE JE UJELA.

Andrej Krizmančič je neiskren patriot. Prepričan v svojo reklamo, ki bi ga oddal s postaje Čikaške delavske federacije. Toda ko je uprava postaje izvedela, da je "Am. S." open shop list, je dobil Jerič sporočilo, da ne bo nič z njegovo reklamo. V sredo 12. marca je še oglašal, da bo to njegov program, popoldne pa, ko je dobil neveselo obvestilo, so v naglici organizirali slovensko radio družbo in sporočili postaji, da "Am. S." odstopi svojo uro te kompaniji. "Dobro, če dobite podporo vseh slovenskih listov v Chicagu, vam bomo verjeli." Poslan je bil okrog Mr. J. Chernich, in pojasnjeval, da je nova kompanija čistje nepristranska. Jerič je hotel na vsak način rešiti program, četudi je bil ob priložnosti za reklamo. Mr. Chernich je potem postaji sporočil da je bil v uradih vseh slovenskih listov, in vsi so mu obljubili sodelovanje in izrekli soglasje. Kontrakt je bil podpisan, in postaja je dobila \$350, ki so bili izplačani skozi slovensko radio družbo iz blagajne katoliškega neuniškega dnevnika. Pozneje pa se je izkazalo, da je samo Mr. Andrej Kobal nasledel temu triku in priobčil obvestilo o novoustanovljeni družbi kakor ga mu je izročila.

VPRASHANJE DETROITČANOM.

Jos. Franceskin je svoječasno svetoval, da bi bilo ob priliki zbora JSZ. umestno povabiti "Zarjo", da vzprizori prvo ali drugo opero, ki ju je s tolikim uspehom predvajala na clevelandskem odru. Zbor bo, kakor je razvidno iz naznanila, v Detroitu. Sedaj je čas, da se kaj ukrene. Če je nasvet izvedljiv, bodo delegatje, gostje in drugi imeli priliko videti in slišati krasno operno predstavo. Kaj je vaše mnenje? Dobro premislite. Še malo nad dva meseca je do zbora.

J. Petek.

NAJBOLJŠI UREDNIK.

Ko se je pojavil list lotarske stranke, so njegovi agitatorji pripovedovali, da bo imel najboljšega urednika, kar jih je med Slovencev v Ameriki. Bili so prepričani, da bo celo boljši nego je bil Bingelj. Danes so svoje mnenje že precej spremenili, le urednik še vedno misli, da ga ni urednika med Slovenci v Ameriki, ki se bi mu mogel primerjati. Je v pravi, kajti tudi uredniki so istega mišljenja. Nikomir ni na tem, da se bi mu hotel primerjati. — Janez Spoznavalec.

OSEM POLICAJEV IN ŠEST OTROK V BOLNIŠNICI.

"Radnik" razkrinka milwauckega župana Hoana, ki je tako proti brezposelnim, da povzroča velike tučnjave. V eni teh, dne 6. marca, je policija navrhnila na brezposelne, potem pa so morali odpeljati 8 policajev in 6 otrok v bolnišnico. Iz tega bi bilo razvidno, da milwaucki socialisti povzročajo pretepe na ta način, da premikajo policije in otroke. "Radnik" je neznanako zmešan list—posebej še od kar je Zinž na poti v Rusijo.—Reporter.

JAKOVA RAZSTAVA V CLEVELANDU.

Razstava Jakovih slik v Clevelandu je lepa zbirka. Ljudem ugaja. Posebno se ustavljajo pred portreti naših zaslužnih rojakov Grdine, Ogjarja, Gornika, Malija, Zormana in nekaj drugih. Kako izgleda? Je dobro zadet? Da, ne, malo sem, malo tja. Poleg teh portretov je do dve sto drugih slik, ki krasijo razstavo. Priprave so bile take, kakor vselej. Kdo bo govoril, kdo bo to kdo on, pa smo se večkrat skregali za prazen nič, kar se primeri celo v izobraženih krogih še bolj kulturnih narodov kakor je naš. Mi v Clevelandu pa smo še posebno ponosni.—Anin.

"NAGOTA V UMETNOSTI".

Andrej Kobal se rad obreguje ob "Ameriški družinski kolektor", češ, da prinaša "pohujljive" slike. Če se je v šoli in muzejih kaj naučil, bi lahko vedel, — ako ni prezloben, prehlavski in prenadut — da so "gole" slike v Am. Druž. Kol. od priznanih umetnikov, in da so ene teh slik biseri v galerijah likovne umetnosti. Ta isti Andrej, ki se sedaj v "Svobodi" tako pohujšuje nad "golimi" slikami, je imel v "Mladinskem listu" marca 1928 članek pod naslovom "Nagota v umetnosti". V njemu odgovarja neki rojakinja s Pingvinskega otoka v Minnesoti, katere mu je poslala pismo polno svetega srda, ker je "Mladinski list" priobčil sliko Herakleja, ki pokončuje sedemglavo pošast. Vsi na sliki so nagi, in dobra, bogabojača rojakinja je pisala uredniku, da je slika nesposobna in nemoralna. In on komentira v "Ml. L." marca 1928 sledeče:

"... Mati se pritožuje, da se otroci spogledujejo pri pogledu na sliko. Naj nam matiči oprosti, če ji v pojasnilo povemo, da morajo biti otroci potemtakem že pokvarjeni ali vsaj na poti do pokvarjenosti..."

Jaz pravim: The same applies to you, Andrew. Kar si rekel tisti materi s Pingvinskega otoka, velja sedaj tudi zate. In ako boš šel, se napiše o tej pokvarjenosti precej veliko poglavje. Material je pripravljen, dokazi so tukaj.—Arhivar.

KAJ NI POLITIKA?

Na konvenciji SNPJ. je lansko leto neki fifth rate političian, ki je zastopal župana, dejal, da v Chicagu ni ropov, da je to sploh najvarnejše mesto na svetu. Ves glas glas o Chicagu širijo listi—to je vse, kar je na stvari! Je dejal delegatom. S tem hočem definirati "politiko", kakor jo zastopajo naši protipolitiki politiki.—RK.

PAVEL DOROHOV:

Prevedel Ivan Vuk.

SIBIRSKI PUNT

Ruski roman iz dni državljanske vojne

(Nadaljevanje.)

Tako sta ležali drug poleg druge obe brez življenja, a še ne mrtvi trupli. Mlad kmečki fant, ki še ni znal, ali je bog, ali ga ni. Na zemlji je mnogo zla in šel je, da se bori proti zlu. Drugi v življenju skušeni, s trdno vero na veliko bodočnost, predsednik Sovjeta — Andrejevič.

3. Ob gozdnem parobku.

Zvečer, ko so zažarele prve zvezde tam za ostro očitanih obrisi dreves — so prišli ljudje z lopatami h gozdnemu parobku. Z mirnimi koraki izvedenca so izmerili zemljo, se postavili v vrsto, pljunili v široke, trde roke in začeli kopati.

Tri aršine dolgo, en aršin široko, en aršin globoko. Jama poleg jame. Mehki kupčki naraščajo med jamami. Bilo je, kot da kopljejo okope.

Ko se je docela stemnilo, so prenehali, vrgli lopate čez ramo in odšli naglih korakov proti mestu.

Nato so prišli drugi. Trdo in krepko odmevali koraki. V tistinenem četverkotu se bližajo. V tem četverkotu pa odmevali drugi koraki — drobni in neenakomerni in ne tako trdi. Pred jamami obstoje. Strani četverkotu se odmaknejo in pred svežimi hribčki se dvigajo molčeče, temne postave.

Kratka povelja. Salve planejo v neprijeten molk, kot da so se raztrgale hkrati velike rjuhe. Bilo jih je pet.

Od časa do časa se sliši od jam, kjer se vidijo molčeče temne postave, klic:

"Naj živi..."

Klic se potopi v glasnih kletvicah in kratki salvi.

Ko ni bilo več nobene temne postave ob robu jam, izginejo tudi ostali v nočnem mraku.

Ali samo da se zopet pojavijo in celo noč, dokler se niso jela drevesa barvati v svetlo-sivo barvo, so se oglašale v gozd salve in kratkih presledkih.

Njih je bilo pet. Pet mladih, brezskrbnih rdečearmejcev.

Šli so kratkih korakov, spotikajoč se ob korenine, zakaj bili so bosi.

Bili so malone nagi, brez hlač in srajc. Samo čake so imeli na glavi in zvezde na njih so rdele.

Najmlajši reče komaj slišno: "Ne morem dalje, sodrug, oslabil sem, ves sem prebit."

"Hrabro, Vanja, takoj smo na mestu."

Dva ga primeta pod roke in ga neopazno podpirata.

"Drži se..."

"No, naprej!"

Sunek s kopitom v hrbet.

"Naprej, pes!"

Prišli so k parobku. Petorica se objame.

Oslabelemu šepetajo:

"Hrabro, Vanja, takoj je vse končano."

Pri petero jamah stoji petero postav.

"Prvemu!... Ogenj!..."

"Drugemu!... Ogenj!..."

"Tretjemu!..."

Naenkrat plane jasno in odločno v floč:

"Naj živi oblast Sovjetov!"

"Ogenj, ogenj, ogenj!"

Aleksej Petruhin, Salomon Lobovsky, Vera Gnevenko, Aleksej Saharov, Pavel Morozov.

Gredo, kakor na sprehod z lahkimi, elastičnimi koraki. Sprejdi, roko v roki — Petruhin, Salomon in Vera. Za njimi tudi z roko v roki — Saharov, in Morozov. Ob parobku, krogu vojakov, se posloje. Vsi se poljubijo. Samo med Vera in Salomonom je nekoliko daljše.

V eni vrsti, obraz k sovražniku, stoji petero postav pred peterimi jamami.

Saharov — Morozov — Vera — Salomon — Petruhin...

Pred njimi cevi pušk, za njimi grob.

Častnik poveljuje glasno in ostro:

"Prvemu!... Ogenj!"

"Drugemu!... Ogenj!"

"Tretjemu!..."

Dolgo se obotavlja povelje. Uživa v premoru.

"Dol!..."

Srce bije z naglico v nemirnih sunkih. Kratki izdih. Nato zopet:

"Tretjemu!..."

Častnik zopet čaka. Vsaka sekunda je večnost. Roke z namerjenimi puškami otrpejo.

"Dol!..."

Vera je razumela, da je to očitno mučenje. Njene oči zablešče. Nenadoma se je

poloti navdušenje. In s polnim, zvonečim glasom doni v molčeči gozd:

"Vstanite sužnji iz prokletstva..."

"Kanalja!... Ogenj! Ogenj!"

Roke se razprostoro, kakor k poletu...

Oddeli se od zemlje, nalahno in plava, odplava...

Tu je plane zapozneli strel.

"Kdo je bil to? Hočete nagajko!"

Srdito krične Salomon:

"Rablji! Morilci!"

Častnik plane k njemu. Strel iz revolverja jekne. Salomon omahne v grob. In iz globine se sliši:

"Se živim, še živim!"

Duši se v krvi in grgrajoč kriči:

"Falot!"

Beseda deluje kot udar z bičem. Častnik se peni od jeze.

"A—a—, ti prokleti žid!"

Skloni se k jami in izstrelji vseh pet krogelj v ležečega Salomona. V divjem besnilu skoči na truplo Salomona in rjove kot divja zver pragozdov, ki trga svojo žrtev...

Petruhin je pravilno izračunal.

Nagel skok v stran, potem nazaj. Streljali bodo naravnost. Nato pride že goščava gozda in potem... mogoče svoboda.

Bežati, iz vse moči bežati!"

Salomon se je zvalil ravno zraven njega v grob. Častnik skoči za njim v grob.

Sedaj: Ena... dve...

"Ogenj! — Streljajte za njim..."

Krogle žvižgajo okrog njegove glave, se zaletavajo v debla dreves. Kakor z iglo ga zbada v pleča. Za njim, tik za njegovimi petami topota ducat nog.

"Streljajte! Streljajte..."

"Hitro, hitro. Povprek čez globel."

Petruhinovi skoki so lahki kakor na peresih. Pljuča kakor kovaški meh. Vzdrži. Da bi ga le ne zadela krogla.

"Hitro, hitro!"

V divji naglici lete drevesa mimo, cunjaste veje ga bijejo v obraz. Krogle vrtajo debla:

"Tako je prav!"

Kriki postanejo zamolkli. Še ta napor, poslednji. Jeklene so krepke prožne noge. Obraz kakor kamen — ves pokrit s krvjo.

Nobene bolečine ne čuti več. Še poslednji napor. Povprek čez globel. V polnem teku — z visokega, strmega brega v globino. Padel je v gosto grmičje na dnu globeli. Plane pokoncu. Zdrav in cel. Par globokih vzdihov, potem... potem mimo trnjevega grmičja. Na levo — v smeri Irtiša.

Kriki obmolkejo v daljavi. Še se slišijo posamezni streli.

V jutranji megli blesti svetla črta Irtiša.

Svoboda! Življenje!

Sergej je bil miren. Molče je korakal poleg Andrejeviča, držal ga za roko, kakor poprej vedno, ko je kot majhen otrok v nedeljo šel z očetom v cerkev. In tako sta prišla k parobku. Ko sta že bila na cilju, je rekel:

"Ali veš, stricček, da ni boga. Šel sem z vami, da se borim zoper hudo in da zavлада dobro na zemlji... Pa me peljejo sem, da me ubijejo..."

"Zakaj to?"

Sedaj so jim zvezali roke. Po begu Petruhina so to uvedli.

Prvi pride Andrejevič.

Kovalčuk, najboljši strelec stotnije, stopi k častniku.

"Gospod častnik, ali naj merim v glavo ali v prsa?"

Častnik je pogledal vojaka, požvečil ustnice in mislil:

"Ali zadeneš oko?"

Kovalčuk pomeri daljavo.

"Da, gospod poročnik."

"Potem meri v oko."

In čez trenutek pristavi:

"Daj mi puško. Sam bom streljal."

V brizgajoči jutranji zarji, klečeč, da bolje ustrelji, je meril dolgo v temno pego očesa.

Sproži, stopi k jami in se sklani.

"Proketo... Pol palca previsoko."

Ko je prišla vrsta na Sergeja — bil je poslednji — so jeli vojaki nekaj zbegano šepetati in iskati po torbica za patrono.

"Gospod poročnik — patronov ni!"

"Kako da ni?"

"Vso noč smo streljali..."

Vojaki so preplašeno obstali.

"Kovalčuk, prebodi ga!"

Kovalčuk je stopil k Sergeju. Pogledal je v velike temnorjave oči. Zdrnil se je, puška se mu trese v rokah. V srcu ga je zažeblo. Mraz se plazi po udih, v grlo, v glavo in lasje se ježijo.

(Dalje prihodnjič.)

DRAMA IN GLASBA**Koncert milvauskega****"Napreja"**

Milwaukee, Wis. — V nedeljo 6. aprila priredi v S. S. Turn dvorani soc. pevski zbor "Naprej" popoldne koncert in zvečer predstavo "Moč uniforme" v treh dejanjih. To šolno-igro smo videli na milvauskem odru že pred več leti, in sedaj jo bomo na željo publike ponovili. Igra je spisana v zdravem humorju, je polna šaljivih prizorov, razen tega pa je v nji krasno petje solistov in solistik, spremljano z orkestrom. Dasi je ta igra za diletantski oder zelo težka, se bo "Naprej" potrudil, da bo vzprijaznena čim bolj popolno. Kdor jo je videl enkrat, jo pride pogledat tudi drugič in tretjič.

Ali se še spominjate krojaškega mojstra Cvirna, ki na komando svoje žene Agate dela štruklje in pomiva kuhinjsko posodo? Kako se postavlja pred sejo občinskega odbora, da se mu občinski svetnik Pečka kar čudi, češ, "pasja noga, —!"

Garantiramo, da ne boste šli s te predstave kislih obrazov. Upoštevajoč slabe delavske razmere, bo vstopnina le 50c za osebo, dasi so z igro veliki stroški.

Ne pozabite: V nedeljo 6. aprila je "Naprejev" dan v S. S. Turn dvorani. **V. P.**

Ali ima kolomanov žegen kaj moči?

Chicago, Ill. — V velikih mestih sveti možje beraškega poklica, kakor je romar Balantač, nimajo mnogo ugleda, in le malo ljudi se zateka po pomoč k njim, še manj pa je takih, ki verjamejo v moč njihovih priprošenj.

Vse drugače je med ljudstvom, ki ga stroji McCormickovih, Western Electric, Fordovih, General Motors in drugih tovarov še niso pokvarili.

Naš romar Balantač sploh ne sili v mesta. Ogiba se jih, ker je v njih preveč pohujšanja, toliko rajše pa zahaja na božja pota. Vdove in dekleta, ki se bi rade možile, se mu smilijo, pa jim pomaga s kolomanovim in drugimi žegni, kolikor more.

Kako to napravi, boste videli v Chicagu v nedeljo 30. marca v dvorani ČSPS, ko bo vzprijaznena komedija "Vdova Rošlinka". Ima tri dejanja. Spisal jo je znani pisatelj Cvetko Golar. Vstopnina v predprodaji je 75c. — **P. O.**

Koncert "Svobode" v**Detroitu**

Detroit, Mich. — Pevski zbor "Svoboda" priredi v nedeljo 23. marca koncert v Hrvaškem domu na Kirby. Pripravlja se, da pokaže občinstvu zopet nekaj novega.

Poleg drugih točk bodo na sporedu "Snubač" — narodni spevi v prizorih. Ker se v Detroitu kaj po-

"New Leader"

angleški socialistični tednik.

Izhaja v New Yorku. Naročnina \$2 na leto, \$1 na pol leta. Najboljše urejevanje angleški socialistični list v Ameriki. Mnogo slovenskih delavcev ga čita. Naročite si ga tudi vi. Naročnino sanj sprejema "Proletarec".

MLADENIČI - MOŽJE!

Obleka po vaši meri.

Mi vam izdelamo obleko ali suknjo, da vam bo pristojala kakor rekavica na roki.

CISTA VOLNA \$25.00

Naročite si obleko ali suknjo pri nas.

Delo jamčeno.

John Mocnik

6517 St. Clair Avenue,

CLEVELAND, O.

Jessie Stephens bo govorila v Chicagu

Sodruginja Jessie Stephen iz Anglije, splošno znana agitatorica Delavske stranke, bo govorila v Chicagu v petek 21. marca b 8:15 zvečer v Douglas Park delavskem liceju, Ogden in So. Kedzie Ave. Predmet njenega govora je "A Message to American Youth". Shod prireja Socialistična mladinska liga v Chicagu.

Jugoslovanskim delavcem priporočamo, da pridejo na ta shod. Čuli boste izborno govornico, ki bo govorila iz izkušenj. — **P. O.**

"Vdova Rošlinka"

Komedija v treh dejanjih. Spisal Cvetko Golar. — Vrši se na Gorenjskem.

Vstopnina 75c.

Vpizori dramski odsek kluba št. 1 J. S. Z. Chicago, Ill.

V NEDELJO 30. MARCA V DVORANI Č. S. P. S.

Konferenčno zborovanje klubov in društev Izobraževalne akcije J. S. Z.

se vrši

v nedeljo 20. aprila v Slovenskem domu na LAWRENCE, PA.

Vabljeni so vsi klubi J. S. Z. in društva Izobraževalne akcije, da pošljejo zastopnike na to važno zborovanje, ki bo zadnje pred VIII. rednim zborom J. S. Z. Naj ne bo torej nobenega kluba ali društva, da bi ne bil zastopan na prihodnji konferenci. **ODBOR.**

Sto izvodov za dva dolarja

V agitacijske namene pošljemo sto izvodov "Proletarca" za dva dolarja. Naročite jih, kadar imate večjo sejo, veselico, shod, predstavo ali kako drugo priredbo, in jih razdelite med udeležence s priporočilom, da naj se nanj naroče. Pošljite naročilo pravočasno!

TISKOVINE

SLOVENSKA UNIJSKA TISKARNA ATLANTIC PRtg. & PUB. CO.
2656-58 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.
Tel. Landale 2012

A. H. Skubic, preds. — J. F. Korecky taj.

V naši tiskarni se tiska "Proletarec".

Največji spomenik**IVANU CANKARJU**

so knjige, pisane v njegovem duhu, po njegovih nazorih.

TAKE KNJIGE IZDAJA**CANKARJEVA DRUŽBA.**

Štiri knjige, ki jih je izdala za leto 1930, so temeljni kamen živemu Cankarjevemu spomeniku.

Vse štiri knjige stanejo samo \$1.10

Zastopstvo v Ameriki ima "Proletarec". Pošljite naročilo čimprej.

KATERA knjiga je najpopularnejša med našimi priseljenci v tej deželi? Je jasno:

AMERIŠKI DRUŽINSKI KOLEDAR.

Ako letnika 1930 še nimate, ga naročite. Stane v platno vezan \$1. Ta knjiga je vredna mnogo več kot ji je cena. Ona je sama sebi reklama.

Izlet v Jugoslavijo

dne 9. maja tega leta z ekspresnim parnikom

OLYMPIC

večim spremljevalcem. Originalne cene brez kakih doklad. Najboljši prostori v vseh razredih so že sedaj zagotovljeni za nas.

Nepozabite na

VELIKONOČNI IZLET

Največji parobrod na svetu

MAJESTIC

odpluje iz New Yorka dne 4. aprila z več skušenimi spremljevalci za potnike. Na morju samo 5 dni in pol. Rezervacije za ta prvi izlet in za izlete v juniju in juliju sprejema

WM. B. PUTZ
Cicero's { LEADING LARGEST OLDEST } **Florist**
Cvetlice in. venci za vse slučaje.
5134 W. 25TH ST., CICERO, ILL.
Tel.: Cicero.69. Na domu Cicero 2143.

Royal Bakery
SLOVENSKA UNIJSKA PEKARNA.
ANTON F. ŽAGAR, lastnik.
1724 S. Sheridan Rd., No. Chicago, Ill.
Tel. 5524.
Gospodinje, zahtevajte v trgovinah kruh iz naše pekarnice.

MLADENIČI - MOŽJE!
Obleka po vaši meri.
Mi vam izdelamo obleko ali suknjo, da vam bo pristojala kakor rekavica na roki.
CISTA VOLNA \$25.00
Naročite si obleko ali suknjo pri nas.
Delo jamčeno.
John Mocnik
6517 St. Clair Avenue, CLEVELAND, O.

KASPAR AMERICAN STATE BANK
1900 BLUE ISLAND AVE., CHICAGO, ILL.

ANGELO
CERKVENIK:DAJ NAM DANES NAŠ
VSAKDANJI KRUHSocialna povest.
(Ponatis iz knjige
"Čankarjevo
družbo".)(Dalje.)
VII.

Marta je garala podnevi v tovarni, ponoči doma. Spala je malo, a kljub vsem naporom ni mnogo shujšala. Duševni mir in zavest, da živi dosledno in neizprosno zvesto svojemu prepričanju, sta ji dajala pogum in veselje do življenja. Samo razmerje nasproti materi je bila boleča rana in ji je kalilo življenjski mir. Po tistem dnevu je ni več videla. Včasih je prosila Stano, naj bi šla pogledat v predmestje in naj bi poizkusila poizvedeti, kako se godi materi.

Stana ji je mogla sporočiti samo slabo:

Oče jo pogosto pretepa, vedno pogostejše pije, vsak dan je manj znošen. Mati vse udarce mirno prenaša, hodi redno v cerkev in živi skoraj svetniško življenje. . . Postala je tiha in se je popolnoma udala v usodo.

Stana se je nekega spomladanskega večera napotila naravnost k njej, da bi jo pregovorila, naj se pobota z Marto. Ta pot pa je bila povsem brezuspešna.

Dokler ne da otroka krstiti, o tem ne more biti govora!

— Moj Bog, zavoljo kakšnih zadev se ljudje ne kregajo! Da morejo biti tako neumni!

— Nič ne de, je rekla Marta, moja pot je jasno začrtana. Otroci gredo samo naprej, če so zdravi in močni!

Nikdar več ni govorila o materi. Tako se je poslednji poskus zblizanja klavirno ponesrečil. Navezana je bila od tistih dob še bolj sama nase, na drobnega, nekoliko bolehnega dečka in na Stano. Zaslužila je po strani še vedno kakšno malenkost. Morala je šivati pozno v noč, da je kupila premog in drva za preteklo zimo, da je utešila vedno gladek želodec malega požrešneža.

Kakor strela z jasnega je udarila med tovarniške delavce in delavce vest, da jim bodo znižali mezde.

— Saj to je vendar blazno! Ali so ob pamet? Kaj si vendar mislijo: kako bomo živeli?

Ravnatelj je proti koncu aprila poklical v pisarno delavske zaupnike in zaupnice ter delovodje. Sporočil jim je, da je upravni svet prisiljen znižati jim urnine ali pa za nedolgo čas ustaviti obrat.

— Konkurenca, tako je dejal, je prevelika. Dolgo smo se upirali, a vse zaman. Inostransko blago mečejo na naš trg po smešno nizkih cenah. Nerazumljivo mi je, kako morejo tista podjetja tam zgoraj sploh živeti.

— Kako nerazumljivo bi vam šele bilo, ko bi vedeli, da so tamošnji delavci najmanj štirikrat bolj plačani nego mi.

— Absurdnost! To je nemogoče, je vzrochnel ravnatelj. Dobička ni nobenega, bati se moramo, da bomo vsak trenutek pasivni kljub visokim zaščitnim carinam! Vse to je napotilo upravni svet na znižanje mezd.

— To se ne sme zgoditi, mezde so že zdaj sramotno nizke, mu je ostro padla v besedo Marta.

— Ne prekinjajte me, pozneje boste vi govorili. Računali smo na vse mogoče načine, pa nismo na noben način mogli priti na zeleno vejico. Večina gospodov upravnih svetnikov je menila, da bi bilo najpametneje obratovanje začasno sploh ustaviti. Vendar mi je uspelo obuditi socialni čut gospodov, kajti — to sem jim nazorno predložil — ustavitv obratovanje bi pomenilo spoditi tristo marljivih delavcev in delavk na cesto. Godrnjali so, češ da ni tovarna "Jugokons" nikakšna socialna institucija. Moral sem se truditi, da sem jim natvezil, kolikšno škodo bi imelo podjetje, če bi se obratovanje ustavilo. V resnici sem govoril le v vašem in — priznam — tudi svojem interesu.

— Moral sem jim, seveda, predložiti konkreten izhod iz tega zamotanega labirinta. Bilo mi je resnično hudo, a na žalost je bil to edini izhod!

— Kakšen izhod?

— Znižanje mezd!

— Za koliko so vam znižali plačo, gospod ravnatelj?

— Nesramnost!

— Ali ste ob pamet, je zavpil eden izmed mlajših zaupnikov.

— Nehvaležnost! Po petdeset par na uro, to vendar ni mnogo!

— Za vas ni mnogo!

— Vprav za nas je mnogo, je odgovoril ravnatelj. To pomeni za tovarno en tisoč petdeset dinarjev na dan. Pojdite in sporočite vsem delavcem in delavkam naslednje pogoje:

1. Počeniš s 1. majem se vsem delavcem in delavkam znižajo urnine po petdeset par na uro;

2. Petdesetodstotna doklada za čezurno delo se ne bo več plačevala ali pa se bo čezurno delo sploh ukinilo.

3. Petdesetodstotna doklada za čezurno delo se bo izjemoma plačevala delavcem in delavkam le v primeru, ko bo tovarna zaradi večjih naročil zahtevala, da delavci morajo delati čez uro.

— Kdor meni, da se s temi pogoji ne more strinjati; naj gre in si poišče boljšega in plemenitejšega gospodarja.

— Povedal sem vse! Kdor želi kakšnega pojasnila, naj vpraša; komur je vse jasno, naj odide!

Oglasila se je Marta:

— Kako bom mogla živeti z dvajsetimi dinarji na dan, to mi povejte!

— To ne spada v moj delokrog! Kaj pametnejšega me vprašajte! Sicer pa priznati morate, da je okrog sto delavk imelo do zdaj samo po dva dinarja na uro, kakor boste naslednji imeli vi! Kako so te živele? Vprašajte jih, povedale vam bodo!

Marta je odšla s srdom in nepopisnim sovraštvom v srce. Delala je le mehanično. Stana in tovarišice so se ji smilile. Nekatere odo odslej prejemale komaj po 1 dinar na uro. Ob pomisli na to številko se je zgrozila, pred očmi se ji je stemnilo! Deset dinarjev na dan, šestdeset na teden, dvesto šestdeset na mesec! Na to ni več mislila, da bo sama zgubila okrog sto pet in dvajset dinarjev na mesec. Mislila je le na tiste reveže, ki morajo dan za dnevom, po deset ur na dan, stati ob mizi in se enako ali še neznosneje ubijati nego ona — za deset dinarjev! Res je, v tovarni je samo trideset takšnih, a baš to je tem bolj umazano. Ali niso tem revežem mogli pustiti minimalne urnine po en dinar petdeset par?

Vse v tovarni je bilo tiho in mirno. Delo je po večini počivalo. Nekatere delavke so jokale, moški so kleli in stiskali pesti.

— Človek bi ubijal!

— Tiho, Tomaž, kaj bi si s tem pomagal?

— Pomagal gor, pomagal dol! Viskal bi, ko bi ga videl blingljati kakor bandero v vetru, jokal bi, divjal bi, smejal bi se od blaznega veselja!

— Naj se le eden prikaže sem! Pri tej priči ga s kladivom usekam po glavi!

— Nezmislil, Jože, je rekla Marta. Zvečer bomo premotili stvar. Sestali se bomo v našem lokalu in bomo preudarno o stvari razpravljali. Morebiti najdemo kakšno sredstvo, s katerim nam bo uspelo upravni svet prisiliti k popuščanju. Potrpimo! Ko bomo vse v miru in premišljeno preresetali, bomo šele o naših ukrepih končnovaljavno sklepali. Nihče ni delal čez uro, vsi so odšli domov.

— Presneti kujoni, je dejal ravnatelj, ko je gledal, kako so vsi že ob petih popoldne odhajali.

Zaupniki, zaupnice in večje število delavcev in delavk je zvečer prišlo v lokal strokovne organizacije.

Prva je govorila Marta. To je bil njen prvi javni nastop. Govorila je mirno, enakomerno, preudarno, skoraj netemperamentno, poudarjajoč komaj za spoznanje najvažnejše odstavke svojega govora. V glasu pa ji je tičala tista magična in osvojevalna sila, ki je vklepala poslušalce, kakor hipnotizer hipnotizirance. Vsaka beseda je padla kakor udarec kladiva na nakovalo:

— Sodrugi in sodružice!

Udariti na sovražnika, kadar je najmanj pripravljen, je poglavitna umetnost vojskovanja, vsakršnega vojskovanja sploh! Ne dati se nepripravljen izzvati v boj je pravičen odgovor na to umetnost!

Tudi za nas tiči jedro današnjega položaja baš v dejstvu, da nas hočejo izzvati . . .

Zadeva je kaj preprosta, celo preprostejša, nego si moremo v prvem trenutku misliti.

Trditve o pasivnosti podjetja je bajka. Lanskoletna bilanca tovarne je pokazala 12 milijonov čistega dobička, to je približno 40 tisoč dinarjev čistega, absolutno neobremenjenega dobička na vsak delovni dan. Če bi vsakemu delavcu plačali po en dinar več na uro, bi se njihov čisti dobiček zmanjšal komaj za tritisoč dinarjev na dan. Trditve o pasivnosti podjetja je, tedaj, bosa! Vse kaže, da hočejo v najkrajšem času čisti dobiček povečati na 45 tisoč dinarjev!

Gre za dve zelo važni stvari!

Trenutno ima tovarna nekoliko manj roč in bi bilo za podjetje dobičkonosno nekoliko delavcev in delavk odpustiti, ko pa bi bila sezona na višku, najeti večje število novih delavcev in delavk. Kar tako na lepem pa je vendarle nekoliko nemogoče, meni nič tebi nič, vreči sto delavcev na cesto! Izvzati hočejo boj — stavko! Edino, kar si zdaj želijo, je — stavka. Dnevnik imajo itak na svoji strani. Mi bi bili uničevalci domače industrije, bili bi morebiti celo v zvezi z državnimi in nacionalnimi nasprotniki izven meja naše domovine, bili bi izdajalci, ki forsirajo interese tuje industrije, dasi je ta tako zvana domača industrija prav tako malo slovenska kakor katerakoli inostranska industrija.

Gre tedaj za naslednje:

Kakor hitro bi zastavkali, bi odpustili v prvi vrsti vse starejše delavce in delavke. In to iz dveh razlogov: prvič dela starejši delavec za spoznanje počasneje in sploh manj producira, nego mlajši, drugič ima starejši delavec višjo urnino. S stavko bi, če bi se jim posrečilo izzvati jo, ubili dve muhi z enim udarcem! Po končani stavki bi si proti jeseni najeli samo mlajše moči, ki bi jim plačevali po 1 dinar ali 1 dinar petdeset na uro in niti prebite pare več!

Če vse to dobro premislimo, moramo uvideti, da bi jim, če bi zdaj zastavkali, zelo olajšali izvedbo njihovega načrta. Zdjaj ni čas za stavko. Stavka bi trajala mesec dni, obrat bi miroval, nameščenci bi šli korporativno na dopust; pred jesen pa bi se sprejeli novi delavci.

(Dalje prihodnjik.)

RESNIM IN PAMETNIM
V PRESOJO IN ZABAVO

Torej zato taka jeza?

Zares mi je žal. Nisem vedel, da me sploh kdo hvali. Saj je dovolj, ko vem, kako me pri Svobodovih tadelajo! Nič jim nisem storil žalega. Če znane-ga človeka srečam, ga pozdravim, kakor je lepa in stara navada, če ga dobim na veselici, mu pravim, pij enega, kar je še bolj stara navada.

Vsako noč spim mirno, če ne tulijo in drve avti mimo okna, jem kakor je prav, in delam kolikor pač morem. Pa je prišlo, da je žalost legla na mojo glavo.

Sam Bog, v katerega veruje tudi urednik "Svobode", mi je priča, da se še nikoli nisem oglašal za najboljšega urednika. Čemu tudi? Citatelji so sodniki, ne jaz, in ne moj protivnik Andrej. Toda obsodil me je in zavrgel tja, kjer je jok in škripanje z zobmi.

Bral sem že dostikrat, kako odlični književnik je naš Andrej, naše gore list, naš ponos in naše upanje, bral sem, kako silno se bori za narod na strogo narodni podlagi in tako dalje, in bil sem menda prvi, ki je sugestiral, da naj bo on prvi, ki dobi zaslužen spomenik. Če ne bo drugje prostora, pa vprašajmo naše cenjene rojake v Clevelandu — mogoče nam bi prepustili kosček zemlje na svojem kosčku mednarodnega parka, da ovekovemo silne zasluge našega dičnega in zaslužnega književnika, odličnega borca Andreja.

Domneval sem, da sem storil svojo sveto narodno dolžnost, kajti milemu narodu sem predložil svoj nasvet in prepustil, da kdo, ki ima večje zaupanje pri Andreju nego jaz, nastavi svoj klubok za milodare. Motil sem se, kajti Andrej je bolj in bolj jezen, pa me v krasni slovenščini zmerja, da kaj! To je veselja tam — no, kdor je bil na konvenciji SNPJ. v Waukeganu, bo že vedel, kje, kaj in kako.

Kakor sem se že pritožil, Andrej se je neznansko razjezil. Če ne bi imeli frančiškani njega tako v čišli, bi šel k njim in jim pojamlal svoje gorje. Izpovedal se bi, pa se bojim, da so tudi spovedniki veliki strankarji, kakor sploh vsi tisti, ki igrajo na nestransko harfo.

Ampak, da vam povem, čemu mi je hudo in zakaj se je Andrej prav do histeričnosti raztogotil: Pravzaprav je slabe volje že dolgo. Povedal je to znova dne 14. marca. Brez ovinkov mi očita, da jaz nimam pravice biti "najboljši urednik". Seveda ne, sem si takoj rekel potihoma in nato na ves glas, seveda je nimam! Pa berem v njegovem glasilu editorial pod naslovom "Par besed 'najboljšemu' uredniku", ki pravi med drugim:

"Par let nazaj je St. v prilogi ljubljanskega 'Jutra' pri opisovanju slovenskega časnika v Ameriki pel hvalospev Franku Zajcu, uredniku 'Proletarca' četi, da je ta človek najboljši slovenski časnika v Ameriki. Akopprav zelo pristranski, je bil članek resno spisan, in resno so ga najbrž vzeli tudi rojaki v domovini, ki ne poznajo ameriških razmer. Na prvi pogled pa je čitatelj dobil vtis, da je bil članek naročen, kajti v njem so bile tudi laži kakršnih se poslužujejo slovenski politiki v Ameriki."

Nato vitez Andrej dokazuje, da ni res, ni res, pa ni res, da bi bil jaz sploh kedaj najboljši urednik.

Nočem mu skrajšati življenja niti za sekundo. Naj živi in še dolgo pleza na Pike's Peak, če mu bo naša dobra mati SNPJ. še pripravljena plačevati za organiziranje društev v takih višavah, naj si še dolgo, dolgo zakriva oči v muzejih v Washingtonu, D. C. in drugje, kadar njegove neomadeževane oči spet zagledajo kaj gola-ga . . . Naj še dolgo kupuje so-

dovodo otrokom na stroške naše dobre matere, če se mati zopet kedaj omehta — kar pa se mene tiče, sem za pokojnost in mir Andrejev, zato tukaj slovesno, na vse štiri vetrove, skozi vse radio postaje, vključivši slovenske "broadkasterje" v Chicagu, strmečemu in nestrmečemu svetu naznanjam, da mi ni čisto nič znano, če je res kaka priloga "Jutra" pred par leti, ali pred petimi leti, ali kdaj prej, ali kdaj pozneje imela poročilo, v katerem je bilo črno na belem, ali s kakšno drugačno tinto natiskano da sem jaz najboljši slovenski urednik v Ameriki.

Slovesno, na ves glas in resnično slovesno izjavljam, da tega še nikoli nisem dejal, in če se je kak smrtnik v svoji zmotljivosti res toliko zmotil, da je kaj takega pisal v prilogi "Jutra", ga lepo prosim, naj svojo zmo to spokorno prizna in jo prekliče.

Kajti, najboljši slovenski urednik v Ameriki je Andrej Kobal.

To pravi sam.

Isto potrjujejo frančiškani v Lemontu v svoji "Ave Mariji".

Tako trdijo vsi agitatorji njegovega glasila, od Pavla Bergerja do Leona Brusa XXII. Naj se torej tisto pomoto v prilogi "Jutra" popravi, naj bo kredit zapisan v kredit tistemu, komur spada kredit.

Z menoj — kakor vidite, se lahko izhaja. Nič ne zahtevam, niti počitnic ne na stroške naše dobre matere, kakor jih je zahteval in dobil Andrej, četudi pred nekaj leti še vedel ni, da imamo v Ameriki mater, ki otira solze, plačuje počitnice, in zraven še stroške za čiščenje obleke, kopeli, napitnine in še mnogo mnogo takih stvari.

Res mi je žal, da je Andreja par let mučilo, predno je povedal svojo neskončno boleost. Čemu se ni potožil že prej, in jaz bi nemudoma izjavil, da je on, in ne jaz, najboljši slovenski urednik ne samo v Ameriki, nego na vsem svetu, v vsem vesoljstvu, kajti možno je, da so Slovenci in vsled tega slovenski listi tudi na planetu, ki so ga neutrudljivi astronomi nedavno odkrili v našem osolnju.

Dobrotljivi Bog ni mislil name, ko je ustvarjal najboljše slovenske urednike, odlične književnike, velezaslužne narodne prvoročnike, filozofe reda sv. Save, Bruceje, ki brusijo jezike in tako šaro. Ustvaril me je za čisto navadnega smrtnika, ki mora delati pošteno za svoje preživljanje.

Nisem hud na Boga radi tega, pač pa sem mu celo hvaležen, da nisem ne odlični književnik, ne najboljši slovenski urednik, kajti ta title spada po vseh zatrdilih "Svobodnih" direktorjev Andreju Kobalu, in da še nikoli nisem poskušal izkoristiti dobro mater SNPJ.

Celo tak sem, da se materini dobroti protivim, in ji pravim, ne mati, ne smete ga razvaditi! Ker pa sem take neprijazne narave, je umevno, da sem se Andreju in njegovim prijateljem smrtno zameril.

Kaj bodo z menoj? Pravijo, da me bodo uničili. Potem jim bo baje odleglo. Ampak čemu tega treba? Premislite, koliko milijonov ljudi je na svetu — čemu naj bi se ravno mene predčasno sililo na drugi svet? Jejite in pijte, kolikor se vam poljubi, seveda, na svoje stroške. Nimam nič proti, če je župa komunistična ali frančiškanska, kajti njihovi želodci so sodniki, ne moj.

Res, hudo mi je! Naj tisti St. prav zares napiše popravek, in prizna, da se je zmotil. Najboljši slovenski urednik je Andrej Kobal — to naj naglasi z najglasnejšim tiskom. Pove naj še, da je on razen tega tudi odlični književnik, prvoročnik, izboren publicity agent, organizator orkestrrov, čmrljev, magazinov, šol, Sokola in še nekaj drugega, kar povem ob priliki pozneje.

Ko sem tako olajšal svojo vest in pred vsem svetom prisegel, da nisem nikomur naročil kako naj piše o meni, bom spet lahko spal in upam, da tudi najboljšega slovenskega urednika, ki ga ima prosvetna zadruža pri Bergerju, ne bo mučila insomija. Prosim vse skaj, nikar kaj ne zamerite.

Frank Zajc.

UDOBNOST

mehki sedeži, topli in dobro prezračeni vozovi,
dobro zavarovani proti dežju in snegu . . . nobenih
nevarnosti in zamud na potovanju v zimskih dneh.

Dospeli boste

hitrejšje po
Električni
železnici!

Peljite
se
70 milj
na uro.

Poslužite se našega Outing and Recreation biroja 72 W. Adams St. — Randolph 8200. Prosta pojasnila o krajih primernih za izlete, poohjo in druge zabavne in poučne svrhe v okrožju čikaškega ozemlja.

Za vožnji red, cene in druge informacije na vseh treh progah pokličite RANDOLPH 8200

CHICAGO SOUTH SHORE
& SOUTH BEND RAILROADCHICAGO NORTH SHORE
& MILWAUKEE RAILROADCHICAGO AURORA &
ELGIN RAILROAD
(The Sunset Lines)

VZHOD

SEVER

ZAPAD

SOUTH SHORE
LINENORTH SHORE
LINECHICAGO
AURORA & ELGIN
RAILROAD

WANTED: SOME WHITE HOUSE COURAGE

Is the London conference on disarmament degenerating into an international crap game?

What has become of the high idealism generated by the visit of Ramsay MacDonald to Herbert Hoover?

There are forces at work very actively, in the United States, to sabotage the conference and make it futile, by harping on political strings, throwing "the fear of God" into Herbert Hoover so that he will not insist upon any real decrease of armament.

The newspapers which are backing this effort of the militarists unfortunately have wide circulation. They have succeeded in creating a spirit of cynicism on the part of vast numbers of the people, a feeling that nothing will be accomplished.

There is one man who can reverse the situation—if he has the courage.

That man is Herbert Hoover.

All he needs to do is to issue a blast against the militarists and big navies, and the great majority of the American people will rally to his support in any genuine effort to cut down armament. Thus far, he has not shown the necessary courage.

Ramsay ought to get Herbert on the long distance and inject some stiffening into his backbone.—Milwaukee Leader.

FUNDAMENTALLY UN SOUND

The present depression will be recovered from—in course of time. We hope that spring will bring large building operations which will help some. If employers could be induced to shorten hours, the recovery would be much speedier.

We must disagree with the financial writers who, ever since the stock crash, have kept repeating that the industrial condition of the country is "fundamentally sound."

Exactly what is wrong with it is that it is fundamentally unsound.

There wouldn't be any crashes and depression if it were fundamentally sound.

The fundamental unsoundness of the industrial condition is the private ownership of the great industries.

They are formed and based upon the making of profits for a few—not upon service to all.

As the little monthly called Humanity says, "There are no words that can make this fact hideous and ghastly enough: that present society and its institutions are organized for the purpose of enabling the few to live off the many."

Correct this fundamental unsoundness—by the socialization of the great industries—and there will be continuous prosperity for all.

While it remains uncorrected, the up and down process will not only continue, but the "up" part of it will continue to be filled with poverty, while the "down" part will continue to be worse.

The only reason a period of capitalistic 'prosperity' seems rather good is because it is somewhat better than a period of depression. Kerosene lamps seemed good in their day, because they were better than tallow candles, so long as there were no electric lights to compare them with.

As the change to socialization will not be made immediately, it is necessary to urge that all steps possible be taken for the relief of the unemployed and for the furnishing of employment. Let the hours of labor be cut down so as to take up the slack.—The Milwaukee Leader.

SPEAKING OF SLAVERY

Those who think that Socialism will enslave thinking and writing should go to Boston and investigate the censorship of plays, books and magazines. We couldn't do a better job than the capitalist politicians are doing there.—The New Leader.

A NEW "PERIL"

A man was found wandering about the streets of Washington who could not remember his name, address, or what Hoover commission he belonged to.

TWO KIND OF UNEMPLOYED.

That the unemployed on the upper end of the scale are not suffering and why they are not is shown from the testimony of the vice-president of the Kolster Radio Corporation who admitted that he had made a net profit of \$2,021,219 on an original investment of \$1200 in 1912. The gross income had been over \$6,000,000.

MORE EDUCATION NEEDED

What can Socialists hope for from the kind of man who visited my office the other day?

He came in wearing that puzzled and slightly forlorn look which story writers tell us spreads over the features of a man who is hit by a bullet. Plainly, something had happened to him. What was it? He answered the question with his first sentence.

"Well, I lost out," he said. "I'm out of a job now and nobody seems to have anything for me to do. You can't buy a job these days. They look me over, see that I'm old and turn me down." He shook his head in a puzzled manner and then asked: "What do you suppose I'm going to do?"

I admitted that I didn't know, and then he asked another question.

"What do you think is wrong with this country, anyway?"

This time I knew the answer. "Capitalism," I replied. And then he threw his bombshell at me: "Capitalism!" he exclaimed in disgust. "Capitalism, nothing! Why what would we do without capitalists? It's the rich men who give us work; if it were not for the rich

there'd be nothing for anybody to do."

Now, I repeat, what can Socialists hope for from a jobless man who takes such a view of things?

There he stood, 60 years of age but still strong and apparently of sound mind, discarded and unwanted, helpless and hopeless—and declaring his belief that rich men are necessary in order to provide jobs for poor men.

How many people are like that? How many are there who feel that the working class will not be able to use the tools of production and distribution unless those tools are owned by a small group of people who do nothing more useful than reap profits from the labor of their fellow men? How much more agitation and education is necessary before the great mass of capitalism's victims can envisage a society in which the great storehouses of nature and the gigantic tools which civilization possesses will be grinding out happiness and leisure and education and culture—all for the benefit of mankind—instead of profits for a few people?—Reading Labor Advocate.

REFLECTIONS

President Hoover predicts that within 60 days the present unemployment crisis will vanish. This statement may sound as good news to the public in general, but nevertheless we are inclined to believe that this propaganda was circulated to impress the minds of the masses of employed that prosperity is just around the corner. The capitalist press is doing all in its power to attract the public's attention to the wet and dry wrangle now carried on in congress. With big black headlines across the front pages they try to hide the present unemployment crisis. However their attempts have been futile. Huge demonstrations of the unemployed after all did get the front page of the press and along with it came Hoover's statement. It can safely be said that it will take many a 60 days before the working conditions will get to where they ought to be.

The dramatic committee of branch No. 1 JSF. is busy preparing the oncoming event. This time they have selected a comedy "Vdova Roslinka", a farce in three acts. The play takes place in Slovenia, Gorenjak. In this play we find a widow who is very much in love with her daughter's sweetheart. Not knowing of their love affair she takes it for granted that she is the only one whom he loves, until Gasper and Jernejec spoil the game. The entire play is full of merriment and laughter and as laughter is good for the health don't forget to attend on March 30th at the C. S. P. S. hall on 18th and May Sts. Tickets are on sale by all members of cast and branch at 75c.

On April 27th the Slovenes of Chicago will have the opportunity to see "Kovacev Student" given by chorus "Sava". Watch for further announcements. John Rak, Jr.

SEARCHLIGHT

By Donald J. Lotrich

The March copy of Circle has just reached us. It is a monthly bulletin published by the Young People Socialist League of Chicago. We are glad to receive the Circle and hail it as a big step in the building of the young comrade movement. Out of town contributors add interest to the Circle. We hope that our Circle friends continue in their task enlarging the issue as the movement gains momentum.

Dr. Andrew Furlan had a sudden attack of appendicitis for which he had undergone an operation last Tuesday. He is doing nicely and should be at home in another week. At present he is convalescing at the St. Anthony's Hospital.

The "Widow Roslinka" is the title of the comedy to be played on Sunday, March 30, 1930. It's but a week from Sunday and our folks are going at it will full steam to give the people many hearty laughs. Tickets are 75 cents. The play is scheduled for C. S. P. S. Hall.

Slovenes do not have much interest in athletics. At least one would judge so from the attendances at the basketball and bowling contests within the past four months. Some of the young folks and a very few of the more intimate elders manage to patronize them. The Pioneers will play the last basketball game for this season on Saturday night March 29, 1930 at the Franklin Park Gym at 14th & Kildare. We urge our people to attend this game.—Admission is 25 cents.

Cook County Socialists are very busy these days. The delegate meetings are being held more frequently. This week members of the National Executive Committee and particularly Morris Hillquit will visit here. On Sunday March 23, Cook County Socialists will hold a membership meeting at the Douglas Park Auditorium at Ogden and Kedzie Avenues.

Another moral victory for the Labor Party of England was written into the records of the House of Commons. Phillip Snowden, the iron man, who recently was acclaimed the British hero of the reparations conference told the Tories, plainly and simply, that conditions have been bad when the Labor government took office; that improvements could not be expected in such a short time. The budget was a sore spot for the Tories. They fully expected to turn the Labor Party out of power but all the Liberals gave the government party

a comfortable margin after the votes were counted.

Now that the reorganized U. M. W. of A. have taken the reigns from J. Lewis a lot of hard work awaits them. To bring the union back into the ranks of the mighty will require a lot of work and energy. But we feel that Alexander Howat and his co-officials can do it. The convention wasn't as bright for us onlookers as we had expected, but the main policies were carried thru as originally predicted. This new union gives less power to those governing the organization and puts more onto the shoulders of the rank and file. Sometimes that is good especially when a poor official is in office. Yet that may be extremely bad if the hands of the new progressive will be tied by the rank and file.

One blemish the convention of miners in Springfield must carry and that because it permitted a seat to Frank Farrington. This gentleman you will remember is the same person who some years ago accepted a position with one of the powerful coal corporations of Illinois at a salary of \$225,000 per year. This set the labor ranks and particularly the miners in an uproar. Now after three years he comes back as a lost lamb, and receives the support of the rank and file. That's what makes us believe that the rank and file is not capable of telling good from bad. And this same ignorance may hinder the progress of the progressive leaders.

Everybody is talking about this unemployment situation. It is the same everywhere is seems. Not only in Chicago, Illinois, or the U. S. A. but the same conditions prevail in England and other countries. It is an economic breakdown. And the leaders of industry are trying to smooth it up by talking public improvements, and municipal building operations. The rich boys can start many a thing in their favor. Take the last stock market crash for one example; take this unemployment era for another. Wages are so low and this is the best way of bringing the wages down. Men don't earn enough to cover the cost of necessities, in many lines. But as bad-as things are we have hopes that they will soon improve.

Out of all this pops the same question, will the workmen learn anything from it? They should. And the one thing they should learn is to take note of who is doing all this and make sure that those responsible don't get into office again.

THE SOCIALIST PARTY AT WORK

Party Policy Discussion Urged

All party members are urged to write to the national office or to talk with members of the N. E. C. on their stops for speaking engagements about the matters on the agenda of the Los Angeles meeting. With the increase in activity and membership it is more necessary than for years to have the N. E. C. know the feelings of the members on various matters.

The agenda tentatively includes discussion of these topics: Congressional campaign, national aid to state campaigns, removal of national office to Washington, D. C., time and place of national committee meeting, international relations, trade union relations, meeting of Socialist trade unionists in connection with A. F. of L. convention in Boston, and new literature. The executive secretary will welcome suggestions for other topics that need to be dealt with.

Our Press

Another Socialist newspaper may be started in the near future, if plans of Covington Hall and George T. Pickett go through. The Socialists, cooperators and union men in Louisiana, Texas and Oklahoma are planning to take over the weekly paper of the Llano Cooperative Colony.

Bohemian Federation

The Marxian Federation which last fall joined as an associate body has now decided to join the Bohemian Federation en masse as active members. The Federation in Chicago will reorganize by city wards and the election of a new executive committee will take place in March. The Federation voted to pool its funds with Bohemian trade unions and raise \$150,000 for the erection of a Workmen's Home. The Chicago branch of the Federation is taking an active part in the celebration of the eightieth birthday of President Masaryk of Czechoslovakia, the son of a working man, who is a scientist and a thinker who spent ten years of his life in studying Karl Marx and his works and wrote a widely accepted scientific book on the economics of Marx. Masaryk is a friend of Karl Kautsky, Ramsay MacDonald, Victor Adler, Emil Vandervelde, and other well known Socialists.

Florida

State secretary Edson sends out a letter to members, former members and sympathizers of the party in Florida as the beginning of Florida's part in the national drive for 30,000 new members. The letter reviews the present stand of the Socialist Party on various public matters and stresses the gains that have been made in organizational activity in the past year.

Illinois

The Illinois Socialists met in state conference and nominated a state ticket and candidates for Senate and House of Representatives. For United States the party is running George Koop, well known member of the Typographical Union. For Congressman at large, Morris A. Gold and Dr. Emil Z. Levitin. For state treasurer, John T. Whitlock is being run and Meyer Halushka is candidate for superintendent of public instruction. George Chant, Florence H. Kirkpatrick and Victor Fiorintini were nominated for trustees of the University of Illinois.

The new state executive committee is Adolph Germier, Henry Duell, George Chant M. V. Halushka, M. Weinrib, Clarence Senior, Frank Manning, Ralph McAlister, I. A. Anderson, J. E. Mahoney, Fred G. Wellman, R. C. Dinsmore Andrew Lafin, J. T. Whitlock and Page Miller of Aurora.

Wisconsin

Milwaukee has formed a committee to feed the unemployed. Mayor Hoan placed his secretary in charge of the work and hired one of the best chefs in the city to cook the meals. Arrangements have also been made to house those who are homeless.

GROWTH OF THE PARTY IN SPAIN

During 1929, 60 branches in various provinces of Spain joined the Socialist party. In addition seven branches with a total of 449 members applied for admission, to begin paying their contributions in 1930. On Dec. 31 1929, the party had 263 branches with 12,757 members, whereas on the corresponding date in 1927 there were 206 branches with 7,940 members. In addition to the members affiliated through the branches there were 436 individual members, as compared with 21 at the end of 1927. The total membership of the party is therefore 13,193, while at the end of 1927 it was 7,961. There has thus been an increase of 5,232 or over 65 per cent during the two years.—Labor and Socialist International.

OR TO THE NO-MORE- WAR SOCIETY

One of the really big ideas of the three-fisted, he-he-man police commissioner of New York, Grover Whalen was a little book to be carried by every policeman. This volume contains all sorts of instruction as to what may be done in every conceivable emergency, and lists all the city agencies where inquirers may be sent.

The story goes that one sturdy cop was approached by a tearful woman who complained that her husband had been beating her regularly for some time. Where should she go to see that it should not happen again? The man in blue thumbed patiently through his new compendium. At last he had it. "Here it is," he exclaimed in relief. "Yours shud go down an' tell all about ut to the Wimmuns Internashunul League fer Peace an' Freedom."—The World Tomorrow.

They Get Truthful.

He—Woman, she's only a rag, a bone and a hank of hair.
She—And a man, he's only a jag, a drone and a tank of air.

THE ONLY SCRAPPING DONE SO FAR

